

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 38 din, polletno 20 din,
četrtletno 11 din; inozemstvo 76 din
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon 21-18

Cene inseratom: Cela stran
3000 din, pol strani 1500 din, četrt
strani 750 din, osminka strani 400 din
— Mali oglasi posamezna beseda za
naročnika 1 din, za nenaročnika 2 din

Srditost vojne v Evropi in Afriki

Letalski napadi na zahodu

Nemci in Angleži obračunavajo med seboj z letalskimi bombami

Nemško in angleško vrhovno poveljstvo sta poročala v minulem tednu o znatno povečani srditosti zračnih bojov nad Anglijo, Nemčijo in nad od Nemcev zasedenem ozemlju, kjer se vršijo nemške priprave za vpad na angleški otok. Nemška letala so izvedla zadnje dni težke bombne napade na London ter večja angleška industrijska mesta. Razrušenih je bilo veliko poslopij in pristaniških naprav. Več ladij, ki so bile v napadenih lukah, je bilo zažganih in potopljenih. Tovarnam, raznim industrij-

skim napravam in vojaškimi poslopjem na južnem Angleškem in škotskem je bila po nemških poročilih povzročena velika škoda. Samobsebi umevno je, da so zahtevala ta bombardiranja številne mrtve ter ranjene med civilnim prebivalstvom.

Nemcem so vračali zračne napade angleški bombniki. V drugi polovici minulega tedna so doživela nemška velenišča Berlin, Bremen, Hamburg in Düsseldorf doslej največji zračni napad. — Nemško vrhovno poveljstvo pravi, da so bila angleška letala med napadom na omenjena mesta 2000 metrov visoko in niso mogla prav meriti z bombami.

Italijanska ofenziva v Albaniji

Mussolini na albanskem bojišču

Napadi Italijanov na albanskih bojiščih so bili v minulem tednu zelo srđiti. Grki sami priznavajo, da je izvedel nasprotnik zadnje dni na velikem delu fronte močne napade, katere so spremljala letala in topniški ogenj. Veliko delavnost Italijanov je podžigala prisotnost Mussolinija, ki si je ogledoval postojanke

na osrednjem bojišču pri Tepeleniju dva polna dneva. Napadalci so imeli občutne izgube in polje med obema črtama v gorovju je volno obojih mrličev. Italijani imajo samo na tepelenskem odseku tri do štiri divizije. Hujši napadi bodo še sledili. V tem primeru bodo poslani iz Italije okrepitevi, kar bi znalo nadaljevanje italijanske ofenzive zavleči.

Nemška in bolgarska pripravljenost

Nemška in bolgarska moč

Po splošnih podatkih imajo Nemci na spodnji Donavi in pa ob grško-bolgarski meji ter ob turško-bolgarski meji skupno 500—600 tisoč mož, med njimi več oklopnih divizij. To nemško armado podpirajo bolgarske vojne sile, in sicer: sedem divizij na turški meji, tri divizije na zapadni meji in dve diviziji na grški meji.

Novo vojno razdobje

Omenjena nemško-bolgarska vojaška sila je v minulem tednu bila pripravljena, a se ni nikamor premaknila. Švicarska poročila trdijo, da stojimo pred novim razdobjem vojne. Pri-

hodu japonskega zunanjega ministra Macuoke v Nemčijo in Italijo pripisujejo tako v Berlinu kakor v Rimu veliko važnost in napovedujejo, da bodo pomenili ti razgovori pričetek novega razdobja v sedanji vojni. Iz Rima razglajajo, da ne bo pred prihodom Macuoke in pred zaključkom razgovorov, ki se bodo vršili v Nemčiji in Italiji, nobenih večjih dogodkov ne v Evropi in ne kje drugje. Velesile trozveze Nemčija, Italija in Japonska hočejo pri teh posvetovanjih izdelati soglasne načrte za bodoče nastope. Gotovo je, da bodo sledili takoj nato izredno važni dogodki, ki se bodo razvijali z izredno naglico. V okvir teh dogodkov spada tudi zgoraj opisana nemško-bolgarska pripravljenost.

Afriško bojišče

Obmejne praske v severni Afriki

Odkar so zasedli Angleži Libijo v severni Afriki, je tamkaj precej mirno. Italijani in Nemci bombardirajo iz letal libijska obalna mesta in razna angleška oporišča, kakih pomembnih bojov pa ni več, dasi so spravili Nemci za obrambo Tripolitanijske neke motoriziranih divizij v severno Afriko, ki patrolirajo ob tripolitansko-libijskih mejah in skušajo itali-

jansko kolonijo Tripolis obvarovati ter zaščititi napram kakim angleškim iznenadenjem. Iz miru v severni Afriki se da sklepati, da so zaenkrat Angleži odložili nadaljevanje ofenzive proti italijanski Tripolitanijski, ker morajo imeti na razpolago izdatnejše vojne sile za podporo Grkom in Turkom, ako bi skušala nemško-bolgarska armada iz Bolgarije napasti Grčijo in se približati Solunu ter Dardanelam.

Razplet bojov v vzhodni Afriki

V Eritreji

V vzhodno-afriški italijanski koloniji Eritreji so zadeli Angleži na trd oreh pri gorski italijanski trdnjavi Keren, katero oblegajo že cel mesec. Po najnovejših poročilih so padle prve utrdbe na jugu in vzhodu od Kerena v angleške roke. Obramba Kerena je bila osredotočena samo na zahodno stran, ker Italijani niso predvidevali, da bo napadla angleška vojska trdnjavo istočasno z južne, vzhodne in zahodne strani. V času, ko so gradili Italijani utrdbe Kerena, so bile italijanske oblasti pozorne na zahodno stran Kerena, medtem ko je ostala vzhodna polovica nezavarovana. Ta nedostatek je izkoristila angleška vojska, ki je zavzela prve utrdbe Kerena.

Prodiranje Angležev in Abesincev

Angleži in abesinski četniki se poslužujejo za svoja prodiranja v notranjost Abesinije vseh pomembnejših cest, ki vodijo iz angleškega Sudana in Kenije proti abesinski prestolnici Addis Abebi. Ti pohodi so težavni radi goratega sveta, a jih Angleži in Abesinci po moči pospešujejo, ker se bliža abesinska deževna doba, v kateri so večja gibanja sploh nemogoča.

Prodor iz Somalije v Abesinijo

Pri bojih za osvojitve Abesinije so dokazale doslej največjo naglico južnoafriške čete, ki so zasedle italijansko Somalijo in so od tam v naglih pohodih v Abesinijo od juga na cesti, ki pelje iz obmorskega mesta Mogadišo ob reki Šebeli do križišča Ferfera in od tam na drugo največje abesinsko mesto Harrar, ki je blizu železniške proge Džibuti v francoski Somaliji in Addis Abebo.

V minulem tednu so dosegli Južnoafrikanci na opisani cestni zvezi mesto Dagga-Bur. Od tam se bližajo italijanski obrambni črti Harrar-Džidžiga. Med Harrarjem in Džidžigo se pripravljajo Italijani mrzlično na obrambo.

Ti dve mesti sta bili doslej utrjeni le proti severu in vzhodu, od koder bi bili Italijani lahko pričakovali kak napad iz severne francoske Somalije ali pa iz vzhodne angleške Somalije. Doslej sta bili pa ti važni točki nezavarovani od juga, ker ju je ščitila ogromna italijanska Somalija, ki pa je v glavnem zasedena od južnoafriške vojske.

Italijani so zbrali pri Harrarju in Džidžigi 10.000 mož, ki bodo trdovratno branili edino abesinsko železniško zvezo Džibuti—Addis Abeba.

Prva naša narodna dolžnost je, da smo zvesti svojemu narodu, slovenskemu jeziku in slovenskim narodnim izročilom.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj za 2 din.

Samospoštovanje in samozavest

Vsak kmet, ki je vreden svojega imena, visoko ceni hišo, pa naj bo samo hišica, ki jo je podedoval od staršev, in zemljo, pa naj bo samo gruntec, kjer so gospodarili njegovi predniki. Duh dedov in pradedov živi v tej hiši ter jo obdaja kot nekaj angel varuh, in njihov znoj, ki je zemljo močil, jo posvečuje s tistim blagoslovom, ki je združen s potrpežljivo prenašanjem trpljenja ter prehaja tudi na bodoče rodove. Slovenskemu kmetu je lastno spoštovanje do od staršev in prednikov podedovane hiše in zemlje. Njo vrednoti nad vse, više kot sebe in svojce. Za njo se trudi in muči, jo brani in izpopolnjuje. Na njo je ponosen kot na svojino, pa naj so njegovi domačiji postavljene še tako ozke meje.

Narodova domačija sega tako daleč, kakor daleč sega njegova zemlja. Kjer so postavljene meje rodni zemlji, tam se ljudje ne čutijo več doma, tam začenja zanje tujina. Če poedinec visoko čišla zemljo, ki jo imenuje svojo, mora narod še više vrednotiti svoje narodno ozemlje, ker brez nje, a mu ni obstoja. Domovina je zemlja, trdna podlaga njegovega bitka. Domovina pa so tudi ljudje, je rodna kri, je narodna kultura, narodna prosveta. Vse to so visoke vrednote, katere so predniki ustvarili, katere so ljubili, katere so pospeševali s trpljenjem in znojem, katere so branili s krvjo in življenjem.

Kdor teh visokih vrednot ne spoštuje, tak sebe zamuje in izključuje iz vrst poštenih ljudi. Mar je poštenjak tisti, ki staršev ne spoštuje? Tak človek je pokvarjenec in neznačajan izrodek družine. Svojo krivdo tak človek razširja in povečuje, če materinsko blago (to je izraz nesmrtnega Slomška): materino besedo in sveto vero zaničuje, svoj narod izdaja in tujcu svojo dušo prodaja. Kakor je človeku nemogoče sleči od roditeljev dobljeno kožo in zlestiti v drugo kožo, tako tudi nihče ne more svoje narave tako preleviti, da bi se spremenila po krvi in duhu v drugega človeka, v pripadnika drugega naroda. Tak človek je odpadnik od lastnega naroda, drugoroden človek pa ne more postati. Za Judeževe srebrenike se je tujcu prodal, lastno domovino pa je podlo in sramotno izdal.

Domovina! Kako važna in plemenita čustva

vzbujajo ta beseda v vsakem značajnem človeku! Vso globoko vsebino tega pojma je svetniški papež Pij X. v svojem nagovoru francoskim romarjem leta 1909. zajel v te lepe besede: »Domovina, to je tisto sveto ime, ki vzbudi v srcu najdražje spomine, ki stori, da sladko zazvenijo vse strune v duši. Domovina je tista skupna zemlja, kjer nam je tekla zibelka, zemlja, ki nas priklepa na njo krvne vezi. Domovina je duhovna skupnost očetnih izročil in ljubezni.«

Slovenska domovina! Kdo bi mogel opisati njene naravne lepote? Od gorskih velikanov, ki s svojo večno snežno krono kipijo proti zračnemu nebu, do nižav, obkrožujočih sinje morje, sam niz prirodnih lepot. Tuje jih strmeč občuduje. Res ta zemlja ni najplodovitejša in najbogatejša - kladov nad in pod njo. Vendar pa ni tako skopa, da svojim otrokom ne bi dala tega, kar potrebujejo za življenje. In naše ljudstvo! Ali ne ljubi svojo zemljo kot dragoceno blago, podedovano od očetov, katero upravlja in varuje kot punčico svojega očesa? Ali ne ljubi nadvse tudi od očetov podedovano vero in na njej zasnovano staro slovensko poštenost in krepostnost? Na naši zemlji biva narod krepak, narod poštenjak, kakor pravi pesnik Simon Gregorčič, narod, ki čas ga še okužil ni, ki svet ga omehkužil ni.

Ali se tega zavedamo v polnem obsegu, in sicer vsi brez izjeme, tudi najpreprostejši in najsiromašnejši človek v našem narodu? Ali spoštujemo sebe in narod, kakor to delajo pripadniki velikih — po številu velikih — narodov? Mar so drugi radi tega boljši in več vredni, ker jih je več? Gmotna silnost je pri njih večja, ne pa sila duha in moč volje. Nam domestimo z duhovnimi silami to, kar nam manjka v pogledu števila in gmotnih moči. Ljubimo svojo zemljo in svoj narod nad vse! Naši predniki so nam našo zemljo ohranili, pazimo, da jo s slabostjo ne zapravimo. Ne skoparimo s čustvi in dejanji, ko gre za blaginjo in obrambo domovine. Domovina in država nad vse! To so vrednote, ki so danes najvišje v naravnem redu. Za njih obrambo žrtvujemo sebe in kar premoremo. Če nismo za to pripravljeni, nismo vredni, da nas nosi slovenska zemlja.

pozno v jeseni ter čez zimo do zgodnje spomladi, ko so z drugim delom pri kraju, navažajo gramoz, izkopavajo in čistijo cestne jarke itd.

Ti kmeti se pač zavedajo, kolike koristi so ceste v dobrem stanju. Zakaj bi istih tudi mi ne posnemali. Ne zanašajmo se samo na podpore oblasti, odnosno proračunov občin, ampak storimo sami svojo dolžnost. Popravimo in spravimo svoje ceste v dober stan. — Korist bomo imeli sami največje. Ne samo toliko, kolikor je predpisanega kuluka, ampak tako dolgo (seveda po dvačni moči) bi bilo treba delati in popravljati, da bo cesta sposobna za vsak promet in videli boste, da bodo potem ceste vsako leto manj popravila zahtevale. Eno ali dve leti žrtvujemo ves prosti čas zaboljšanje cest.

Koliko je takih, ki bi radi posvetili vse svoje sile izboljšanju cest, a ni človeka, ki bi prevzel spodbudo ter pripravil k složenemu delu. Našli se bodo tu pa tam tudi takšni, ki jim je popravilo cest deveta briga, a vendar ne smemo kloniti. Mi storimo svoje, za take so pa primerna sredstva, s katerimi se jih prisili.

Kot že omenjeno, imajo deloma povsod pri gospodarsko naprednih narodih kmetje ceste razdeljene tako, da vsak skrbi le za svoj odmerjen mu del ceste, kateri mora biti vedno sposoben za vsako vožnjo. Kmetje kar tekmujejo med seboj, kdo bo imel najlepše urejeno in v najboljšem stanju cesto. Tudi pri nas bi se lahko vse ceste v občini razdelile po davčni moči. Prepričani smo lahko, da bo uspeh zelo — zelo zadovoljiv.

Občina bi skrbela samo za mostove in propuste ter če bi se kje cesta zaradi vremenskih nezgod pokvarila, utrgala ali zasula.

Vse je izvedljivo, samo dobre volje ne sme manjkati.

Prvi bodo seveda kričali tisti, ki so se temu delu vedno izognili. Konec je treba enkrat napraviti tudi temu, tako da ne bodo vedno samo eni in isti prizadeti.

Po teh odmerjenih delih cest bi se zrcalila vrednost posameznega kmeta. Uverjeni smo lahko že vnaprej, da bodo tudi tisti prijeli za delo, ki so se na en ali drug način odtegovali.

Čimprej razdelimo občinske in dovozne ceste po davčni moči med kmete. Enkrat za vselej bo odpadla vsa ostrost pri besedi kuluk (ljudsko delo), ki bo prešlo v dolžnost posameznika, prav tako kot mora sedaj obdelovati svoje zemljišče itd....

Razdelitev cest mora biti pravična. Ozirati se je treba na razne okolnosti, posebno še, kateri deli cest zahtevajo vedno največ popravila. Predpisati predpisno širino ceste ter za jarke, upoštevati lego ali je sončna ali senčna, kamnit svet ali močvirje. Vse to vemo že iz večletnega dela na cestah.

Po možnosti naj občina skrbi, da ima kamnolome ter pripravljen material, da ga lahko prizadeti nemoteno vozijo na ceste. Neveščim je pomagati z nasvetom. Ker nimajo vsi živine, je treba dobro razdeliti cesto po skupinah, kar bi ne smelo presegati 500 m dolžine ceste za eno skupino, ki ima na razpolago vedno živino, tem bi se še pridelilo gotove manjše posestnike brez živine.

Določiti je čas, do kdaj morajo biti vsako leto ceste popravljene. Popravila bi občina od časa do časa pregledala, zamudnike pa kaznovala s tem, da najame na njih stroške delavstva ter cesto popravi. Vsak, kdor bi se protivil delu za izboljšanje cest, ni dosti vreden gospodar.

Varne so slovenske družine in slovenski kmečki domovi pred sovražnikom, ker jih brani hrabra jugoslovanska vojska.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslovija«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cčila v Mariboru in Ptuj za 2 din.

Vaclav Vrabčič:

Kmečki domovi — dobre ceste!

Teh par besed naslova je tako tesno med seboj povezanih, da od tega zavisi prav za prav vrednost naših domov, zemljišč in sploh vseh pridelkov. Vredno je torej in potrebno, da žrtvujemo ves prosti čas izboljšanju naših dovoznih cest in potov.

Poglejmo malo okrog. Zelo lepi kraji, trdna zemljišča, posestva s prikupnimi domovi, pa če moraš čofotati po slabem kolo-vozu skoraj eno uro daleč, ti pač mine vse veselje do še tako prijetnega doma; dočim ob dobri cesti morda skromno posestvo z bomo hišico napravi na človeka čisto drug vtis.

Tukaj se vidi ogromna razlika vrednosti naših domačij. Nehote porečeš: v tem kraju ne bi bil rad niti namalan! Ali ni res tako?

Čitamo raznovrstne oglase kot: »Hišica z malim vrtom ter sadonosnikom ob lepi dovozni cesti naprodaj!« — Kupcev takoj na pretek. Ravno nasprotno: »Krasno posestvo z novim gospodarskim poslopjem in hišo po zelo ugodni ceni naprodaj.« Takoj veš, da nekaj ni v redu. Po večini so vzrok slabe dovozne ceste.

Podlaga pravemu bivanju so vendar v prvi vrsti dobre ceste. Kaj ti pomaga, ako imaš pridelke, katerih zaradi slabih cest ne moreš spraviti pravočasno in z lahkoto v denar. Napravi nekaj metrov drv, že moraš imeti po dva para močne živine, da postaviš par sto kilogramov na dobro cesto. Koliko

muke da našemu kmetškemu ljudstvu prevoz pridelkov z njiv in travnikov itd. Poznam primer, da se že kmet leta in leta trudi vsako leto na istem mestu z vožnjo sena (na cesti je namreč jama, preko katere malokateri voz srečno prepelje). Biti morajo po štirje držači pri vozu, da ga tako rekoč prenesejo. Ali ni to skrajna malomarnost od nas samih, da si ne popravimo pravočasno ceste. Marsikje bi en delavec popravil in odpravil marsikatero nevšečnost v enem dnevu.

Kako žalostno je, ako dva ali trije, morda še več zasedovno uporabljajo isto cesto in vendar imajo cesto v najslabšem stanju. Vprašaj: Zakaj? Zato, ker mogoče en trdovratni sosed hoče samo voziti, popravljati pa nikdar. Ravno radi tega nočejo več drugi popravljati, trpijo in trpinčijo živino vsi skupaj. So nekateri, ki celo govorijo: »Jaz si bom že zvožil, imam močno živino, oni se naj le muči.«

Čas je že, da enkrat s tem prenehamo ter začnemo v slogi delati. Imejmo v vidiku, da pri dobri cesti opravimo lahko vse delo, odnosno vožnjo s slabo živino, tudi s kravami, katere nam dajejo večje koristi kot pa voli.

Ali ne vidimo pri gospodarsko naprednih narodih, da imajo tako lepe ceste, da lahko skoraj do vsake njive privoziš z vsakim prometnim sredstvom, da celo iz gozda imajo takšne poti kot jih pri nas malokje najdeš. Tamkaj ne popravljajo cest v poletju, ampak

Se o sezonskem delavstvu v Prekmurju

Z ozirom na razpravo na zasedanju banskega sveta dravske banovine o sezonskih delavcih v Prekmurju, je potrebno javno pojasnilo, ker je o tem tudi v javnosti bilo objavljeno poročilo.

Ne drži trditev, da bi imeli v Prekmurju 14.000 sezonskih delavcev. O številu teh je pravilno pisal g. Janko Bejek v zadnjem »Slov. gospodarju«. Ne drži trditev, da bo šlo v Vojvodino le okrog 2000 delavcev, ampak jih bo šlo okrog 2650. Ne drži trditev, da je lansko leto ostalo doma okrog 75% našega delavstva; to je v protivnosti z izjavo, da jih je lansko leto šlo okrog 4500, torej bi bilo kar 18.000 sezonskih delavcev, ko pa se trdi v sami resoluciji, da jih je okrog 14.000, kar je pa še preveč pretirano, kakor je pravilno poročal v zadnji številki »Slov. gospodarj«. Ne drži trditev, da tujina ne vpliva kvarno na naše delavstvo v narodnem oziru, da se delavstvo tujih idej ne navzame. Vsi seveda ne, nekateri pa. Mi bi lahko dali o tem dokaze, pa mislimo, da ni mesta za take stvari v časopisu. Spričo trditve, da je zadovoljen delavec dober patriot in narodno zaveden, bi bilo treba pokazati na ti-

ste bogataše v Soboti, ki so vse prej kot narodno zavedni.

Ne moremo odobravati tudi zahteve, da se naj pusti v tujino vsak, kdor je potreben, brez ozira na starost. Mi ponovno prosimo in predlagamo, da se naj pustijo v tujino le tisti moški, ki so rojeni vsaj leta 1916., in dekleta, rojena vsaj leta 1921. Prostora za dokazovanje pa tu ni!

Omembe vredno je tudi vprašanje, kako plačujejo v Prekmurju veleposestniki delavce. Znano je namreč, da so plačevali lansko leto delavcem le 10 din dnevno, in to pri delavčevi hrani. Na ta način se kajpada ne širi zadovoljstvo med delavci!

Ponovno poudarjamo, da je treba dati našim delavcem dela, da bodo imeli dovolj kruha. Vedite pa delavci, da je v tujini vojna in da lahko zgubite tudi vi življenje, kakor jih je toliko zgubilo v Franciji, in življenje je vendar več kot vse drugo! Komur ni velike sile, naj ostane doma. Siromaki naj gredo, druge pa nikar pustiti ven, naj delajo doma.

Gornje vrstice smo napisali iz ljubezni do naših delavcev.

Kadar kupujete

ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“-jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“-jevega križa.

Ogleda ted. 008 B. Nr. 1937. 1938. 1939.

Po Jugoslaviji

Dohodnina se nam obeta. Radi znatnega dviga cen, radi lanskega povišanja prejemkov državnih uslužbencev in predvidene preskrbe kredita za nabavo prehrane za državne nastavitelce bo državni proračun od 1. aprila do 31. decembra 1941 višji kot je bil dosedanji. Računajo, da bo vsota proračuna v kljub temu, da je samo za devet mesecev, ista kot je bila za leto 1940/41, to je nad 14 milijard dinarjev. Radi uveljavljanja novega proračuna je pričakovati spremembe v davčni zakonodaji. Uvedena bo najbrž dohodnina. Ni pa še znano, ali bo kmet tudi moral plačevati dohodnino ali ne. Končno napovedujejo, da ne bo prinesel novi dohodninski davek znatnega povečanja davčnih stopenj, temveč samo uspešnejše izterjavanje predpisanih davkov.

Kdaj bo bl. Nikolaj Tavilič proglašen za svetnika? Hrvati upajo, da se bo to zgodilo letos, ko se obhaja narodna svečanost 1300letnice krščenja Hrvatov in pa 550 letnica smrti bl. Nikolaja Taviliča, ki je umrl leta 1391 kot mučenec v Jeruzalemu. V tem pričakovanju jih je potrdila vest, ki jo je prinesel zagrebški nadškof dr. Stepinac iz Rima, kjer je nedavno bil na obisku pri papežu Piju XII. Nekateri

mislijo, da bi se progalsitev blaženega Nikolaja Taviliča za svetnika mogla zgoditi na letošnji praznik prvakov apostolov sv. Petra in Pavla, ko bo zaključeno hrvatsko sveto leto (jubilejno leto krsta Hrvatov). Drugi pa upajo, da se bo to zgodilo vsaj do 14. novembra, ko bo končana 550 letnica Nikolajeve mučeniške smrti. Katoliški krogi na Hrvatskem pri tem poudarjajo, da se češčenje bl. Nikolaja

med hrvatskim ljudstvom še ni tako razširilo, kakor bi bilo potrebno. Dozdaj ima komaj polovica cerkev in kapelic na Hrvatskem kip ali sliko ali oltar bl. Nikolaja. Čim bolj bo češčenje tega blaženika in zaupanje v njegovo pomoč med ljudstvom naraslo, tem prej bo prišlo do njegove kanonizacije (proglasitve za svetnika). To velja tudi za predmet iskrenih želja slovenskega naroda, za proglašenje za blaženega služabnika božjega svetniškega škofa Antona Martina Slomška.

Novice iz domačih krajev

Sedemdesetletni jubilej je obhajal 12. marca g. Jožef Trafenik, upokojeni ravnatelj Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru. Rodil se je leta 1871 pri Sv. Florjanu pod Bočem iz učiteljske družine. Po končani gimnaziji in bogoslovju v Mariboru je bil posvečen v mašnika leta 1895. Kaplan je bil med drugim tudi na Hajdini, kjer ga je zadela huda nesreča. Zlomil si je nogo in je mnogo trpel radi poškodbe, ki mu še danes nagaja. Dolgo let je bil v Mariboru v škofijski pisarni in je

skrbel za petje ter orgljanje v stolni cerkvi. Ob prevratu je bil postavljen za ravnatelja Spodnještajerske ljudske hranilnice v Mariboru, ki se je pod njegovim spretnim vodstvom razvila v močan ter ugleden denarni zavod. Pred leti je stopil v pokoj, katerega preživlja v Mariboru. Jubilar se veseli v našem obmejnem mestu obče priljubljenosti ter spoštovanja. G. ravnatelj Jožetu naše čestitke z željo, da bi užival zasluženi pokoj v krepkejšem zdravju še dokaj let!

Stavbe, ki jih grade živali. V vsej tropski Afriki niso postavili najvišjih zgradb ljudje, temveč živali, kakor so na primer termiti (vrsta mravelj). Človeška stavbarska umetnost še ni postavila tako velikih zgradb, kakor žival, če vzamemo razmerje med ljudmi in termiti, ki so čisto majhni, pa postavijo 12 metrov visoke zgradbe. Večkrat so po svoji višini in vitkosti pravcati nebotičniki. V Sudanu, vzhodni in južni Afriki vidiš v daljavi griče, za katere misliš, da so človeške naselbine, pa so le termitске zgradbe. Življenje termitov je čudovito. Termiti zbirajo strohneli les in druge snovi, zlasti rogozničarje in papir. Boje se luči in sončne toplote. Njihovi izleti, ali bolje bojni pohodi so običajno zvečer in ponoči. Če na-

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Pred ženitvijo sem varen. Bodite brez skrbi, teta!«
»Prav imaš! Dober pob si in mojih misli. Pa to veš tudi, da je Bog rekel: duh je voljen, človek pa je slab. Zase sicer lahko rečem, da nisem imela nikoli kakih skušnjav; če bi me bil sam cesar vprašal, bi mu bila figo pokazala — hvala bodi Bogu! Mladim ljudem pa rade pridejo muhe. Če se jim malo bolje godi, že mislijo, da jim samim ni obstati, da si morajo tovariša ali tovarišico poiskati, potem pa ti kar čez glavo treščijo v zakonski jarem. Tonč, še nekaj ti bom svetovala, da ne boš postal kdaj slab, da boš do kraja obstal v samskem stanu. Veš kaj? Pojdi h kapucinom ali k frančiškanom! Pa rajši h kapucinom!«

»Ali vam bolj kaj pametnega ne pride na misel? Saj vendar ne bom začel študirati, ko pa bom kmalu že trideset let star!«

»Saj ti ni treba študirati. Radi te vzamejo za brata, boš za vratarja ali za cerkovnika ali za kuharja — to ti je še lepše, kakor če moraš okoli po misijonih letati pa pridigati in spovedovati. Malo težka pa raskava je meniška halja že. Je pa to dobro v njej, da ne moreš čez ojnice skakati. Pa so menihi kljub temu zmerom dobre

11 volje, zmerom boš imel veselo tovarišijo in ti nikoli ne bo dolg čas. Verjemi mi, Tonč, ni kaj lepšega kakor redovniški stan.«

»Teta, zakaj pa potem vi niste šli v samostan?«

»Jaaaz? Sveti križ, kaj takega bi si še misliti ne bila upala. Vsi ne morejo v samostan. V božjem kraljestvu niso samo sveti menihi in puščavniki, so tudi sveti romarji — Bog mi odpusti, saj od svetosti sem še tako daleč, kakor je pepelnica daleč od adventa... Mene je Bog na drugo pot peljal. Iti moram za njim zdaj sem, zdaj tja in pobirati drobtinice, ki mi jih meče na pot.«

»Teta, vam je ves svet pretesen, meni bi samostan naj ne bil.«

»Ti moj Bog! Svet zadaj in spredaj ni kaj prida, je vseeno, ali je tesen ali širok. V samostanu si na du in telesu oskrbljen. Tam ti ni treba garati, da bi si kruh zaslužil, in na dediščino ti tudi ni treba misliti.«

»Na dediščino? Kdo bi mi pa naj kaj zapustil?«

»Bajto bi morala tebi zapisati, ko bi umrla. Če grem pa v samostan, jo lahko Devici Mariji zapišem pa nam bo obema na onem svetu v korist, tebi in meni.«

»Teta, storite s svojo bajto, kar hočete! Jaz nisem nikoli mislil nanjo. Meni je ni treba.«

»Torej pojdeš res h kapucinom? Bogu bodi hvala. Ali veš kaj? Ko pridem prihodnjič v Maribor, te bom priglasi in bom vprašala, kaj moraš svojega s seboj prinesiti.«

Duhovniške vesti. G. Anton Karo, doslej spiritual na mariborskem bogoslovju, je imenovan za tajnika Visoke bogoslovne šole v Mariboru; g. Franc Lukman, katehet in pridigar v Celju, je imenovan za ministrskega svetnika in je prestavljen v prosvetno ministrstvo v odsek za vere.

Mlinarju stisnilo prsni koš. V Brdih v občini Šmartno pri Slovenjem Gradcu je doletela huda nesreča 42 letnega mlinarja Petra Vinarnika. Ko je hotel namazati osiše mlinskega kolesa, ga je zgrabilo kolo in mu stisnilo prsni koš. Ponesrečenega so prepeljali v resnem stanju v slovenjgraško bolnišnico.

Trgovskega potnika doletela smrtna nesreča. V železniškem trikotu na Tržaški cesti v Mariboru je našel progovni čuvaj od vlaka smrtno povoženega moškega. Komisija je ugotovila, da je smrtno ponesrečeni Zdravko Gobec, 34 letni trgovski potnik, rodom iz Istre, živel pa je na Betnavski cesti v Mariboru. Peljal se je z zadnjim vlakom iz Koroške v Maribor. Gobec je padel po nesreči z vlaka, kateri ga je prerezal na dvoje in je bil pri priči mrtev.

Pri trčenju si zlomil nogo. Rudolf Uranjek, 28 letni gostilničar na Pohorskem domu, je zadel v Hočah po nesreči z motorjem v neki voz in si je zlomil nogo. Poškodovanega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Nesreča posestnika. Slamorenznica je odrezala prste na roki posestniku Avgustu Novaku iz Orlevasi pri Braslovčah.

S hudimi opeklinami v bolnišnico. V Lepi nji pri Mozirju se je vnela obleka osemletnemu sinu malega posestnika Vinku Stropniku. Dečko je dobil hude opekline po obrazu in vsem životu. Revčka so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Podlegel poškodbi. Poročali smo o nesreči, ki je dohitela na ljubljanskem kolodvoru 76 letnega trgovca, posestnika in gostilničarja Alojza Gorenca od Sv. Duha nad Leskovicem. Prišel je nekoliko prepozno na kolodvor v Ljubljani in se je obesil na že vozeči vlak. Preden so ga potegnili v vagon, je omahnil in padel pod kolesa vlaka, ki so mu hudo poškodovale obe nogi. V ljubljansko bolnišnico prepeljani Gorenec je podlegel po štirih dneh trpljenja poškodbi.

Nesreča na železniškem tiru. V Mostah pri Ljubljani se je zgodila na dvorišču kemične tovarne nesreča. S premikalno lokomotivo je bilo pripeljenih v tovarno pet vagonov materiala z glavnega kolodvora. Na povratku iz tovarne je zadela lokomotiva na tiru ob dvoprežni voz, na katerem je pripeljal kmečko dekle s Trate pri št. Vidu v tovarno ilovico. Stroj je zgrabil prvi del voza in ga razkadal.

Franklin Roosevelt, predsednik Združenih držav Severne Amerike, bo začel izvajati zakon o pomoči demokratičnim državam

En konj je obležal takoj mrtev, drugega so morali zaklati, ker mu je zlomilo zadnjo nogo. Skupna škoda znaša dobrih 17.000 din. Dekle je pravočasno skočilo z voza.

Desetletnica pomenljive zadruga. Mlekarska zadruga v Slovenjem Gradcu je obhajala zadnje dni desetletni jubilej. Ustanovljena je bila v obmejnem okolišu za zgled produktivnemu združništvu. Od začetnih 150 litrov mleka ob ustanovitvi se je ob desetletnici dvignil dnevi donos mleka na 800—1000 litrov. Zadruga oskrbuje danes z mlekom in mlečnimi proizvodi ves severno-zapadni kot bivše štajerske. Zadruga šteje 500 članov in razpolaga z odlično živino.

Podružnica Slov. planinskega društva v Rušah je obhajala 40 letnico. Dne 13. marca je obhajala podružnica SPD v Rušah 40 letnico obstoja. Podružnica je zgradila pred 40 leti na Pohorju svojo prvo postojanko — Ruško kočjo. Ta prva slovenska kočja zelenega Pohorja je postala matica za vse pozneje in posebno še po prevratu zgrajene pohorske planinske postojanke.

Številna družina. V Pamečah pri Slovenjem Gradcu živi zakonca Jakob in Pavla Ferk, po domače pri Rihtarcu. Jakob je bil koroški borec, danes pa je na manjši zemlji skrben gospodar in zgleden družinski oče. Pred nedavnim je žena Pavla podarila življenje dvanajstemu sinu, ki je bil krščen na ime Jožef. Pavla je rodila poleg sinov še šest hčerk, od katerih sta dve umrli. Živih je 16 otrok, ki so krepki in so v največje veselje dobrim staršem. Marčeva številka »Kmečke žene« je pri-

občila sliko te številne slovenske družine. Posledica je bila, da se je našla dobra duša, ki je potom uprave »Kmečke žene« obdarila zgledno družino. Mogoče se bo našla še kakšna dobra duša!

Vinski sejem v Ljutomeru. Dne 4. marca je Vinarska podružnica v Ljutomeru priredila svoj 13. vinski sejem v lepo ozaljšani dvorani g. Zavratnika. K otvoritvi se je zbralo mnogo vinogradnikov, gostov in raznih odličnikov. Predsednik organizacije g. Zemljč je pozdravil vse navzoče, posebej še vse odlične goste. Potem je orisal težki položaj vinarstva. Načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave g. inž. Podgornik je pohvalno orisal ljubezen tukajšnjih vinogradnikov do gorice. Pozival je navzoče, da vztrajajo in se ne ustrašijo trenutnih težav. Po lepih vzpodbudnih besedah je pozdravil v imenu g. bana in otvoril vinski sejem ter razstavo z željo, da bi bilo mnogo uspeha. Razstava je bila nepričakovano dobro založena. Na izbiro je bilo 150 vzorcev vseskozi izbornih vin. Kupcev je bilo tudi iz vseh krajev Slovenije, vino so pokušali, si zaznamovali, vprašali po ceni, a kupili so tokrat malo. Upanje pa je, da bodo kupci še potrebovali in iskali naše vino, da se bo cena ustalila in bodo kupci in razstavljalci še prišli na svoj račun.

Novi znaki Zveze fantovskih odsekov. Naša mladina hodi po potu svojih vzornikov. V spomin blagopokojnega dr. Antona Korošca bodo odslej nosili člani in podporni člani ter prijatelji Zveze fantovskih odsekov posebne znake, na katerih je v umetniški izdelavi podan lik pokojnega voditelja. Mladi bodo nosili znak z likom pokojnega nadškofa dr. A. B. Jegliča, naraščalniki pa lik škofa Antona Martina Slomška. Znaki za članke in prijatelje Zveze fantovskih odsekov so že gotovi ter jih prodaja Društvena nabavna zadruga, Ljubljana, Miklošičeva 7, po 5 din, mladevske znake pa po 4 din. Pri naročilih po pošti pošljite denar za znake v naprej. Stroški za poštino se zaračunajo posebej.

Nov most čez Savo. Te dni bodo začeli graditi nov in prepotreben most čez Savo, ki bo spajal Krško z železniško postajo Videm-Krško in banovinsko cesto Rajhenburg—Brežice. Novi most je nujno potreben, ker je sedanji lesen in stari ter obrabljeni most veliko preslab za vedno rastoči vozni in posebno pa še avtomobilski promet.

Naše »ptice selivke« se vračajo. Mnogi izmed prekmurskih sezonskih delavcev se še niso vrnili iz tujine, temveč tavaajo po njej ter iščejo prilike, da jim bo dana priložnost, da se lahko vrnejo k svojim dragim, ki so jih v borbi za obstanek zapustili. Pred dnevi sem v Mariboru srečal nekaj iz Francije se vračajočih delavcev. Stopil sem k eni ženski, ki bi očividno

»Take misli kar pustite! Poslušajte, teta, kaj vam rečem! Jutri ali pojutrišnjem pojdem daleč, daleč od tod. Če ne boste nič izvedeli, kje sem in kam sem šel, pa si mislite, da sem kje pri kapucinih in da sem na dobrem.«

Ženica ga je pogledala z začudenim, pa veselim pogledom. On je medtem vstal in si je slekel jopič.

»Bog ve, če bi res ne bilo najbolje! Morda me burja še sama zanese tja,« je polglasno mrmral.

»Tonč, le nikar si ne premišljuj! Ko si se enkrat odločil, ostani pri svojem sklepu!« ga je Jerulja nagovarjala. »Kaj pa imaš na svetu dobrega pričakati? Svet je dolina solz, čisto kakor lastovičje gnezdo je, vsako uro lahko iz njega padeš. Poglej Meleznika! Ljudje so mu kar zavidali, tako srečo je imel; zdaj je čez noč vsega konec in na vislicah bo storil smrt.«

»Kaj pa govorite! Zaradi take reči še nobeden ni prišel na vislice, kvečjemu če dobi kako leto. Da bi to pa ravno Meleznik moral biti, še ni gotovo. Saj lahko koga drugega tudi zadene.«

»Jaz tega nikomur ne privoščim. Toda Meleznika je že zadelo, ne bo se več rešil, vsi tako pravijo, je že sojen.«

Judež se je grizel v ustnice in ni vedel kaj reči. Čez nekaj časa je dejal, da je truden in da bi šel rad spat. Povečerala sta in pomolila in sta šla lež.

Medtem ko je Jerulja hitro zaspala, se je Judež premetaval sem in tja in ni mogel zaspati. Kakor je za-

mižal, je že videl Meleznika pred seboj... Ali ga bodo res obsodili? Mogoče je vse. Čudno res ni, če so njega osumili. Sicer mu za življenje ne bo šlo, ker se še ni čulo, da bi bili koga na smrt obsodili, če je pri pretepu, ko se je branil, drugega ubil, pa kakih pet, šest ali celo deset let bi vendarle utegnil dobiti... Nihče drug ga ne more rešiti kakor on, Judež. Če zdaj uide in se pričevanju izogne, bo Meleznika zadelo. Nedolžni se bo moral namesto krivca pokoriti, ženi bodo vzeli moža, otrokom očeta, vse gospodarstvo bo šlo rakovo pot — kriv vsemu temu pa bi bil on, Judež, ker bi resnico zatajil in dal morilec s svojim molkom potuho. Nadvorskega Petra pol toliko ne bi zadelo, če bi ga za pet ali deset let zašili, Peter bi po pravici trpel, samec je, za nikogar mu ni treba skrbeti... Toda Julko bi zadelo, hujše bi jo morda zadelo kakor Meleznico...

Pa kaj mu je Julka mar? O, pač, pač! Bliža je njegovemu srcu kakor kdor koli drug. Toda če resnica in pravica tako velevala, mora srce molčati... Zdaj, Judež, je treba značaj pokazati! In vendar: kako bi mogel Julki toliko žalost prizadejati?

Vso noč se je premetaval po postelji in ni prišel do sklepa. Zjutraj je vstal s težko glavo. Nič več ni mislil, bežati moram, si je rekel, hitro je treba, le štiri in dvajset ur časa je še, če medtem ne izgine, bo moral pred sodnijo in bo moral pričevati... Toda poprej je hotel še z Julko govoriti.

lete na primeren predmet za svoj plen, ga prevlečejo z ilovico, nato pa iz notranje strani izgrizejo.

Zanimivosti. Moderna industrija uporablja 23 različnih vrst alkohola. — Najstarejši uš na svetu so našli okamenelo v naftonosnih škrljčevih v Coloradu v Ameriki. Njeno starost cenijo naravoslovci, odnosno geologi na 30.000.000 let. — Izmed vseh človeških organov porabijo normalne oči največ energije, in sicer okrog 20 odstotkov vse življenjske energije. — Gobavcev je na svetu okrog pet milijonov. Na Evropo jih odpade 20 tisoč. Največ jih je v Rusiji in v Španiji. — Indijanci pravijo čebeli muha bledega obraza, ker so jo pripeljali v Ameriko šele Evropeci. — Starost naše zemlje cenijo na dve do

rada nekaj vprašala, ter navezal z njo razgovor. Doma je bila iz Hodoša, skrajne točke Prekmurja. Na vprašanje, kako se jim je v teh burnih časih godilo v tujini, mi je vsa solzna odgovarjala: »Ako bi vam hotela popisovati vse trpljenje, ki smo ga prestali za časa vojne, bi potrebovala več ur za razgovor. Naše trpljenje je skoraj nepopisno, ker smo se lačni potikali po podzemeljskih brlogih kot živina. Mnogi od naših ljudi še sedaj tavajo po tujini in ne vemo, kje prav za prav so. Vsi ti dogodki so me živno popolnoma pretresli, zato ne bom več odhajala v tujino. Verjetno bom tudi v domovini dobila kako zaposlitev.« Ker zaradi zunanje političnih razmer delavci ne bodo mogli v tolikem številu v inozemstvo kot prej, leta, a naše državno posestvo v Belju jih niti polovico ne more zaposliti, je nujno, da se doma začne z javnimi deli!

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič. 23

Delavec ustreljen pri nedovoljenem prekoračenju meje. Brezvestni agentje skušajo neprestano delavske ljudi proti denarni nagradi na nedovoljen način spraviti preko meje. Smrtna žrtev tihotapstva z živim blagom je postal bivši tovar-

niški delavec Anton Volentar. V temni noči je poskušal na nedovoljen način prekoračiti severno mejo, a so ga zalotili graničarji. Ker ni poslušal svarilnih klicev, ga je smrtno zadela krogla iz puške obmejnega stražnika. Ustreljenega so prepeljali v Prevalje.

Prijet, ker je kradel obleko. Mariborski policiji je padel v roke 29 letni krojaški pomočnik Josip Špačl iz Pančeva, ker je kradel iz čakalnic mariborskih zdravnikov obleko in jo prodajal. Špačlga zasleduje radi tatvin tudi beograjska policija.

V mestu okraden posestnik. Anton Kozar, posestnik iz Oseka pri Sv. Trojici v Slov. goricah, se je pripeljal z avtobusom v Maribor in se je ustavil v neki gostilni na Aleksandrovi cesti. Ko je zapustil krčmo, je opazil, da mu je sunil nekdo iz žepa na telovniku listnico s 7400 din in iz hlačenega žepa pa denarnico s 500 din.

Tatvina v skladišču. V skladišču in tkalnici Tekstilne družbe v Košakih pri Mariboru je bilo pokradenega blaga za srajce in hlačevine v vrednosti 9000 din.

Zaboden v oko. Iz Draže vasi pri Ločah so pripeljali v mariborsko bolnišnico 42 letnega posestnika Konrada Arbajterja, katerega je zabodel v neki tamošnji gostilni v oko neki moški.

Ne hranite denarja doma! V Jiršovcih v občini Sv. Urban pri Ptujju je sunil neznanec iz zaklenjenega stanovanja iz omare 12.000 din posestniku Alojziju Bezjaku.

Izdaten vlomilski plen. Neznanci so vlomili v noči v Ormožu v trgovino Avgusta Gottweina.

Pazite pri
BATERIJAH
na znamko
CROATIA

Odnegli so celo zbirko manufakturnega blaga v skupni vrednosti za 50.000 din.

Železne in kovinaste predmete kradejo na pokopališču. Na okoliškem pokopališču v Celju se pojavljajo v zadnjem času tatvine železnih in kovinastih predmetov. Z nekega spomenika so pokradli neznanec ves baker, z drugih pa svetilke in sploh vse, kar je kovinastega.

Vlomi v garažo. V Celju je bilo vlomljeno v noči v garažo avtomehanika Viljema Šulgaja na Cesti na grad. Vlomilec je oškodoval Šulgaja za 10 tisočakov.

Kratko na svobodi. 21 letni Jože Zupanc, ki je bil radi tatvine v zaporih celjskega okrožnega sodišča, je pobegnil. Zbežal je ob Savinji pod železniški most in proti Skalni kleti. Jetniški paznik ga je dohitel na kolesu in ga je pripeljal nazaj v zapor. Begunec je bil zelo kratko na svobodi.

Nepoštena in tatinska hlapca strogo obsojena. Svoječasno smo na tem mestu poročali, da sta Janez Horvat in Ivan Skalič, hlapca grofice Bathyani Elizabete, iz Krajine v Prekmurju svoji gospodinjji v času njunega službovanja pokradla raznih stvari v vrednosti okrog 34.000 din. Za svoje tatinsko dejanje je bil Horvat obsojen na dve leti in dva meseca, a Skalič na dve leti in tri mesece strogega zavora. Obenem morata oba povrniti vso povzročeno škodo v znesku 34.000 din.

Od sodišča kaznovana pretkana sleparija. Od celjskega okrožnega sodišča je bil zadnje dni obsojen na dve leti težke ječe 55 letni Vinko Znidaršič iz Leskovca pri Krškem. V brežiškem okraju se je izdajal za od okrajnega načelstva pooblaščenega konjača. Pobiral je pasje takse in je na ta način izvalil od ljudi precej denarja.

Po svetu

Ponesrečen napad na bivšega angleškega poslanika v Sofiji. Ko so v korakale nemške čete v Bolgarijo, je prekinila Anglija z Bolgarijo diplomatske zveze in je angleški poslanik Rendell s člani svoje družine, z osebjem poslanštva in z britanskimi državljani zapustil Sofijo. Vsega skupaj se je pripeljalo iz Sofije v Carigrad 70 oseb. Bolgarski kralj Boris je dal poslaniku celo svoj vlak na razpolago do bolgarske meje. Rendell s spremstvom se je naselil v carigradskem hotelu »Pera Pal-

Slika iz bojev v afriški puščavi. Redek fotografski posnetek angleskega letalskega napada na italijanske čete. Vojaki v afriški puščavi nimajo pred granatami in bombami druge kritja, kot da se vlečejo na tla in s tem nekoliko zmanjšajo nevarnost zadetka po izstrelkih.

tri milijarde let, starost sonca pa na 8 do 10 milijonov let. — Ob dobri razsvetljavi baje človek tudi boljše sliši kakor v mraku ali ob slabi razsvetljavi.

Hvaležni kos. Pred kratkim je umrla v Olomucu 71 letna Marija Havlikova, ki je bila velika prijateljica živati. V mrzli zimi je pticam stalno polagala zrnja in drugih dobrot v krmilnico pred svojim oknom. Operutenih gostov je bilo tam vedno dovolj in so se stari gospe zahvaljevali z veselo zaupljivostjo in ščebetanjem. Ko so jo polagali v grob, je prepeval v bližnjem grmu kos in ta je potem, ko so pogrebci odšli, grob večkrat obkrožil, nato je sedel nanj in še enkrat zapel. Pokojniččin brat je v ptici spoznal

Okoli poldneva je šel na vas in zavil mimo Nadvornika. Počasi je šel mimo, prežal je okoli hiše, zavil je po stezi v goščo in čakal, da bi jo kje zagledal. Pa ni imel sreče. Videl je Nadvornika, videl je Nadvornico, posli so se sukali okoli poslopij, Julke pa vse do večera ni nagledal. Bliže k hiši pa si ni upal, dokler je vedel, da je stari doma. Ko se je zmračilo, se je vrnil, ne da bi bil kaj opravil. Srce mu je bilo žalostno.

Hodil je mimo Meleznika. Ko je prišel bliže, je zaslišal dretje in jok. V kapelici ob hiši je bila luč. Od tam so prihajali stokajoči glasovi. Družina je bila zbrana pri kapelici, Meleznica, Marička, njena sestra, in otroci. Molili so, toda bilo je, kakor da stokajo in se jočejo verne duše v vicah. Judež je pretreslo. Obstal je in poslušal. Otročji drobšč se je stiskal okoli matere, najmlajšega je držala Marička. Meleznica je zatulila: »Sveta Marija, Mati božja...« Marička, ta poprej tako poredno vesela Marička, je ihtela molila naprej, otroci so trudno in enakomerno jokali, najmanjši je zdaj in zdaj zasknekal. Bil je tako žalosten pogled, da ga Judež ni prenesel. Odhitel je skozi les proti domu, vso pot pa mu je brnelo po ušesih: Ti si kriv te žalosti in nesreče! Ti, ti, ti!

V lesu se je ustavil in je prisluhnil. Še do sem je segal jok. Slabo mora biti za Meleznika! Njegovi doma bodo to vedeli, zato so tako obupani. Moj Bog, spet je Meleznica zatulila! Revi se bo še zmešalo — še storila si bo kaj — potem bo on njen morilec...

Kar so ga noge nesle, je drl proti domu. Tu se je vrgel na posteljo. Šele po dolgem času je omahnil in zaspal. Toda ni imel mirnega spanja. V sanjah je videl Meleznika pod vislicami, zraven njega je klečala Meleznica, na rokah je držala otroka — zadavljenega, z vrvo okoli drobnega vratu... Judež je zakričal in se prebudil. Bil je ves moker. Od strahu je bil trd. Tako je nekaj časa ležal, pa strahotne podobe iz sanj ni mogel pregnati.

Vtem se je začelo svitati. Vstal je, se oblekel, skušal je pomoliti, pa ni mogel zbrati misli — in potem je začel težko sopsti, postal je bled ko zid, ves se je tresel — in potem je čisto tiho obstal in se je zagledal skozi okno... Da, bom!... Sklep je storjen, naj velja!... Trpka poteza se mu je zarisala okrog ust... Naj se zgodi, kar se hoče!... Pa Julko mora poprej še videti, spregovoriti mora z njo, prej ne gre.

Proti poldnevu je zopet prežal na robu gozda tik nad Nadvornikom. Danes je imel srečo. Ni še dolgo čakal, tedaj je zagledal Juiko, ko je šla z vrčem proti studencu. Švignil je za živo mejo in pohitel po globači in prestregel dekle. Julka se je prestrašila, ko ga je tako iznenada zagledala pred seboj. Pa tudi Judež se je prestrašil, kajti bila je čisto bleda in, odkar jo je zadnjič srečal, je močno shujšala. Pa je ni utegnil gledati, ne da bi jo pozdravil, jo je vprašal:

»Julka, ali so oče doma?«

Zemljevid balkanskih držav. Na zemljevidu vidimo mejo Bolgarije napram Grčiji in Turčiji

12. marca zvečer. Nekaj minut za tem, ko je bila prtljaga Angličanov dostavljena v omenjeni hotel, so eksplodirali peklenški stroji, ki so bili podtaknjeni med kovčge. Ubilih je bilo pet oseb, 20 pa ranjenih. Močno je trpelo tudi hotelsko poslopje. Očividno je, da je bil cilj atentatorjev: smrt poslanika Rendella in uničenje njegovih važnih dokumentov, katere je pripeljal s seboj. Rendell sam pravi v svojem poročilu o atentatu, da so se nahajale bombe ali peklenški stroji v dveh kovčgih, ki sta bila v neopaženem trenutku položena med prtljago osebja angleškega poslanstva. Poslanik Rendell poroča, da se je on in osebje poslanstva rešilo na čudežen način. Ako bi bili peklenški stroji eksplodirali v vlaku, bi se bila zgodila največja nesreča.

Siamski mir hud udarec za Francijo. Na posredovanje Japonske je bila 11. marca v Tokiu podpisana med francosko Indokino in Siamom mirovna pogodba. Francija je morala odstopiti Siamu 70.000 kvadratnih kilometrov ozemlja s 50.000 prebivalci, kjer so najbogatejša riževa polja. Hkrati je izgubila Francija edine zlate rudnike, ki jih je imela v svoji kolonialni posesti. Pogodba nadalje določa, da smejo francoski in indokitajski državljani še nadalje ostati v odstopljenih pokrajinah in da bodo uživali iste pravice kakor Siamci. Siam odstopljenega ozemlja tudi ne sme utrditi in vzdrževati tam vojaštva. Podrobnosti o razdelitvi bo določila posebna komisija. Japonska je prevzela jamstvo za novi mirovni sporazum.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Dolgoleten naš naročnik umrl pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. V nedeljo, 9. marca, je umrl Ludovik Čolnik, kletarski mojster v pokolu ter bivši gostilničar in posestnik. Bil je dolgoleten zvest naročnik »Slov. gospodarja«. Rajni naj počiva v miru — preostalim naše sožalje! Smrtna kosa je pretrgala niti življenja uglednemu posestniku in vzornemu družinskemu očetu

Francu Pečovniku, p. d. Španu iz Tešove v župniji Vransko. Rajni je bil skrben družinski oče, ki je v strogo katoliškem duhu vzgajal svoje otroke. Bog je obilno blagoslovil njegov zakon. Saj je ob njegovem grobu žalovalo sedem sinov in dve hčerki, dočim ga je en sin že pričakoval v večnosti skupno z materjo, ki je umrla že pred 14 leti. Vsi otroci so marljivi delavci v

»Ne«, je odgovorila začudeno, »davi so šli. Kako pa, da si ti še tu? Ali tebi ni treba na sodnijo?«

»Tudi, pa se mi še ne mudi. Če grem vso noč, bom tudi še prav prišel... Julka, poslušaj! Pomeniti se moram s teboj. Tu naju ljudje vidijo. Bodi tako dobra pa pridi gor v les, da se lahko v miru pogovoriva.«

Nezaupno ga je pogledala.

»Menda se me ne bojiš?« jo je užaljeno vprašal. »Ne, bati se ti ni treba. Nekaj važnega bi se rad pomenil s teboj. Ne bo dolgo.«

»Kaj bi se te bala!« je odgovorila. »Čakaj me gor, po kosilu bom prišla.«

Ne da bi kateri še kaj rekel, sta šla vsak na svojo stran.

Judež jo je mahnil v breg. Najprej je pobral v grmovju lepi šopek, ki ga je imel pripravljenega za Julko, potem je zavil po gozdu naokoli in se je po dobri uri vrnil na kraj, kjer je hotel Julko pričakati. Pa Julka je že bila tu. Sedela je nad globačo in si z obema rokama zakrivala lice. Ko je začula njegove korake, so ji roke omahnile, skočila je pokonci. Še bolj blede se mu je videla kakor poprej pri studentu. Nekaj časa sta se nemo gledala, potem je vprašala ona kratko in odsekano:

»Kaj mi imaš povedati?«

»Še enkrat se ti moram zahvaliti za vse, kar si mi

dobrega storila.« je s težavo stisnil iz sebe, »in — poslovi bi se rad. Danes grem, ne bova se več videla.«

»Kam greš? Zakaj greš?« je vprašala hlastno.

»Prihrani mi odgovor, prosim te,« je dejal; »čez kak dan boš že izvedela. Po poštini poti grem.«

»Na sodnijo greš, zaradi tistega nesrečnega pretepa, mislim si... Bodi mi odkritosrčen pa mi nekaj povej! Kdo je Tinča zabodel? Ti veš.«

»Jaz — jaz da bi vedel?« se je prestrašil. »Ne, jaz ne vem... Kako, da bi jaz vedel?«

»Ti si tistemu, ki ga je zabodel, nož iz rok izvil in si ga s kegljišča ven vrgel.«

»Sveta Marija!« je zavpil. »Ali že veš? Kdo ti je pravil?«

»Torej je res?« je z grozo dahnila. »Še zmeraj sem upala, nisem mogla verjeti, zdaj pa vem... Povej, kako je bilo!«

»Kaj bi naj povedal? Za las prepozno sem prišel. Ko sem ga za roko zagrabil, je bilo že storjeno.«

»O moj Bog!«

»Kdo ti je povedal?«

»Nekdo, ki je bil zraven — saj je vseeno, kdo je bil.«

»Ali so tistega tudi klicali za pričo?«

»Ne.«

»Zakaj ne?«

Kratke tedenske novice

»Svoboda ljudstva, nedotakljivost meja in mir na zunaj in znotraj so cilji, ki jih hoče naša vlada doseči s svojo politiko«, je rekel minister dr. Miha Krek na nedeljskem shodu v Radovljici.

»Naš denarni položaj bo Narodna banka obdržala na zdravi podlagi in bo skušala denar v nadaljnjem poteku okrepiti in ohraniti«, je rekel v nedeljo, 16. marca, guverner naše Narodne banke dr. Milan Radosavljevič.

V Berlinu je imel zadnjo nedeljo govor vodja rajha Hitler. Napovedal je neizprosno nadaljevanje vojne do končne zmage. — V Washingtonu je pa govoril v nedeljo predsednik Roosevelt. Napovedal je vsestransko podporo Amerike Angliji in njenim zaveznikom.

Japonci so na umiku pred Kitajci, ki zasedajo severnokitajske pokrajine, katerih so se polastili Japonci pred dvema in pol letoma.

Italijanski in madžarski časopisi dajejo priznanje neomahljivi in pametni politiki Jugoslavije.

Ko se je Amerika odločila, da pomaga Angliji, je dobro proučila vse možnosti, da bo ameriški vojni material varno prispel v Anglijo.

Nemška vojna industrija se seli iz zapadne Nemčije v središče države in zlasti v Avstrijo, kjer bo manj izpostavljena angleškemu bombardiranju.

Dne 14. marca je bila obletnica miru, ki je bil sklenjen po hudih bojih med Finsko in sovjetsko Rusijo.

Ameriški vojni minister Knox je poudaril, da mora imeti Amerika močnejše brodogradilne kot ga imajo vse tri države, ki se borijo proti demokracijam.

Angleški minister za vojno brodogradnje Aleksander je dejal v svojem govoru med drugim: »Če vzdržimo do prihoda ameriške pomoči, potem zmaga ni samo zagotovljena, ampak bo tudi zelo hitra.«

Ob drugi obletnici slovaške republike je poslal kancler Hitler predsedniku Slovaške dr. Tisu brzojavno čestitko.

Kancler Hitler je obiskal sredi minulega tedna ob triletnici vkorakanja nemških čet v Avstrijo Linz, kjer je imel govor na svoje sorojake.

V španskem mestu Sevilla je eksplodirala v predmestju smodnišnica. Nesreča je zahtevala 50 mrtvih, 250 ranjenih in 300 poslopij je porušeni.

V Bolgariji sta iztrili 14. marca med postajama Uboriste in Kiselovo pri Varni dve lokomotivi tovrstnega vlaka. Od 38 vagonov se jih je 17 preuknilo in vnelo, ker so vsebovali nafto. Ubilih je bilo 10 ljudi, 14 pa ranjenih.

Rooseveltov odposlanec polkovnik Donavon je imel pred odhodom v Ameriko v portugalskem glavnem mestu Lizabon sestanek z ameriškim poslanikom v Madridu. Šlo je za vprašanje preskrbe z živili Portugalske, Španije in nezasedene Francije.

kosa, ki je stalno prihajal pred njeno okno po hrano.

Mravlje si gradijo vodnjake. Mravlje niso samo pridine, temveč gredo tudi zelo globoko. To je odkril argentinski učenjak Marino Blanes, ki se je bavil z vprašanjem, od kod si živalice v suhem letnem času dobivajo vodo. Naključje mu je pomagalo. Blanes si je dal kopati vodnjak. Pri tem je odkril komaj za prst debel rov v zemlji, ki je vodil po števno 20 m globoko do talne vode. V tem rovu je od mravelj kar gomazelo. Znanstvenik je odkril tudi vhod v ta rov, in sicer pod nekim mravljiščem. Živali so bile torej »vohale« vodo in so po svojih gradbenih pravilih zgradile ogromen predor v zemljo.

(Dalje sledi)

naših prosvetnih organizacijah. Sin Dori je predsednik FO in hčerka Mica je načelnica DK na Vranskem. Z velikim veseljem pa je rajni pričakoval tistega trenutka, ko bo njegov sin Karel, ki je zdaj bogoslovec tretjega letnika v Mariboru, stopil kot duhovnik pred Gospodov oltar. Toda božja volja je sklenila drugače. In tako bosta oba, oče in mati, pri Bogu prosila za sina-novomašnika. Rajnemu španovemu ateju, ki je potrpežljivo prenašal svojo dolgo bolezen in ji končno podlezel v 70. letu starosti, naj bo dobri Bog bogat plačnik za njegova dobra dela! — Žalujemo ostalim izrekamo sožalje!

Spoštovan in ugleden gospodar umrl v Kapelah. Žalostno in otožno so zapeli kapelski zvonovi in naznanili žalostno vest, da je dne 3. marca umrl Jože Krulc iz Rakovca po šesttedenski mučni bolezni v starosti 42 let. Pokojni je bil skrben

gospodar, veren katoličan in zaveden Slovenec. Kako je bil priljubljen med občani, je pokazal njegov pogreb. Bil je tudi poveljnik in ustanovni član gasilske čete v Rakovcu. Na zadnji poti mu je igrala žalna koračnica gasilska godba s Kapel. Pogreba so se udeležili tudi gasilci iz Brežic z zastavo in župni načelnik Zorko, gasilska četa Veliki Obrež z zastavo, gasilska četa Kapele in Loče. Pri odprtem grobu se je od rajnega poslovil predsednik domače čete g. Franc Radanovič, ki je orisal pokojnikovo zaslužno delo pri domači gasilski četi tako ganljivo in v srce segajoče, da ni ostalo nobeno oko suho. Pokojni zapušča žalujočo ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Spoštovanemu in vernemu možu želimo rajsko veselje! — Preostalom domačim in sorodnikom pa naše sožalje!

smešili bogočastne stvari, njih početje obsojamo in upamo, da bodo od pristojne strani dobili primerno »nagrado«.

Lipovci. Z odlokom prosvetnega ministra sta bila po uradni potrebi od nas v štirigovo premeščena učitelja g. Franc in gospa Frančiška Gumilar. G. Gumilar je pri nas služboval mnogo let ter je marsikaj koristnega storil za naše ljudi. Bil je tudi večletni predsednik prekmurskega muzejskega društva. Na novem službenem mestu se naj dobro počutita!

Trnje. V zadnjem času se je pri nas pojavila nevarna živalska bolezen — svinjska kuga, ki je pobrala že nekaj svinj. Merodajni činitelji se zelo trudijo, da bi to nevarnost zajezili in s tem obvarovali narodno blago.

Širom Slovenske Krajine. Pred dnevi so na predlog prosvetnega ministra napredovali v višjo skupino naslednji učitelji in učiteljice: Ivan Horvat v Mali Polani, Marija Pupis v Nedelici, Antonija Terpin v Dol. Lendavi, Hermina Babnik v Lipovcih, Vili Beloglavec v Gor. Lendavi, Feliks Gregl v Srednji Bistrici ter Viktor Stanjkov v Gederovcih. V Črensovcu sta premeščena iz Dovjega pri Mojstrani učitelja Serajnik Jožef in Angela. — Zadnji pojav severnega sija na vedrem nebu si nekateri zelo čudno razlagajo. Govorijo namreč, da to nič drugega ne pomeni, ker je to svarilo božje za hude dneve, ki se nam obetajo.

Bogojina. Nedavno je naš FO priredil za vse svoje članstvo obvezne tridnevne duhovne vaje, katerih se je poleg vseh domačih fantov udeleževalo tudi precejšnje število moške mladine iz okoliških vasi. Duhovne vaje so potekle v najlepši zbranosti naše mladine, kajti ganljivi nagovori in besede voditelja g. M. Pršo so našle pot do mladih src ter vplivale na duše prisotne mladine kakor blagodejen dež na suho, žejno zemljo. Posebno ob tej priliki se je lepo pokazalo, koliko naša mladina da na dobro, prepričevalno besedo. Treba ji je dati le dobrega vodnika in vse bi bilo dobro. A na žalost ravno to je tisto, kar ji je doslej tako primanjkovalo.

Slovenjebistriški okrai

Spodnja Polskava-Pragersko. Kjer imate ob nedeljah, praznikih in delavnikih legijo močnih borcev, ki postrežljivo tekmujejo ter zaporedoma radi pomagajo organizistu z roko ali nogo pri mehu, tam se še ni nikomur o težavah, zadregah in neprijetnostih sanjalo, kakršne smo imeli mi. Ne za Bog plačaj in ne za dengrno ali drugačno plačilo nismo večkrat mogli dobiti mehača. Brezposelni se v poletnem času kaj radi in kakor po tajnem dogovoru ognejo naši vasi, kjer je obilno dela in premalo delavcev, ker vse le drvi v mesto v raznovrstne potrebne in nepotrebne službe. Če smo močnega popotnika povabili na pomožno delo k mehu, je hitro iztuhel izgovor: »Bi že, a naduha me kuha.« Nikomur nismo pokazali meha. Ako bi ga povabljenec zagledal, bi se ga prestrašil kot kmet pogubonosne toče. Kakšen je bil naš meh? Bil je kot ogromna predpotopna žival, obložena z grmado kamenja, ki je pihala in sopihala ter tudi močnega organista večkrat kar prestrašila s svojimi neenakomerno sapo. Dobri farani so se kar bal, da bo nam ta zmaj kmalu pokvaril dobro in

Dopisi

Mursko polje

Sv. Križ pri Ljutomeru. Dne 9. marca je bila lepo obiskana letna skupščina Kmetijske nabavne in prodajne zadruge Sv. Križ pri Ljutomeru. Zadruga šteje nad 200 članov, kateri jamčijo z desetkratnimi deleži. Za načelnika je bil izvoljen g. banski svetnik Alojz Štuhec, tajnik je g. Anton Štuhec, blagajnik g. Josip Štrekl, poslovodja g. Franc Magdič. Posebno je podčrtati, da je za knjigovodjo določen mlad kmečki sin Alojz Pušenjak, kateri bo skrbno zapisoval in knjižil poslovanje zadruge, tako da ima od danes naprej vsak član vpogled v knjige. Uradne ure bodo dnevno od 8 do 12, da lahko člani dnevno dobijo potrebna pojasnila cen poljskih pridelkov, umetnih gnojil itd. Nadalje ima g. Pušenjak nalogo, da pridobiva članstvo, da vzgaja posebno mlajše v zadrugi. Sklenilo se je, da se ponovno odpre prodaja špecerijskega blaga, in to v večjem obsegu. Zadruga razpolaga danes z večjim premoženjem. Iz povedanega se vidi, da je zadruga v minulem poslovnem letu lepo napredovala. Če pa se bodo letos odborniki in članstvo še bolj pridno oprijeli zadrugištva, bo pa uspeh še mnogo boljši.

Ptujsko polje

Sv. Vid pri Ptuj. Predpustni čas so malokje tako lepo preživeli kot pri nas. Na pustno nedeljo smo namreč končali sveti misijon. Za nami so tako lepi dnevi, da mora zvedeti tudi svet o njih. Vsa fara se je svetega misijona z veliko vnemo udeleževala. Možje niso nič zaostajali za ženskami. Če povemo, da je vsak dan spovedovalo osem do devet spovednikov, in sicer pozno v noč, potem veste, da je bil misijon lep! Naravnost ganljivo je bilo gledati može in fante, ki so se s toliko resnostjo udeleževali misijonskih pobožnosti in kako vneto so prejeli svete zakramente. Celc pri pozni sv. maši je bilo več sto sv. obhajil, znamenje, koliko so se ljudje žrtvovali. Sveti misijon je bil seveda temeljito pripravljen, saj je g. žup-

nik pred svetim misijonom obiskal vse družine osebno. Vsa fara je goreče molila za dober uspeh svetega misijona. Zato bi pa lahko na prste ene roke preštel tiste, ki se svetega misijona niso udeležili. Največ uspeha so izmolili otroci s svojimi nedolžnimi molitvami. Sklep svetega misijona je bil veličasten. Nad dva tisoč bakel je gorelo pri sklepi procesiji. Ponovili smo krstno obljubo s takim navdušenjem, da se je cerkev tresla. Med svetim misijonom je bila tudi sprožena misel, da bi začeli pri nas zidati novo farno cerkev, ker ta že dolgo ne odgovarja namenu in tako veliki fari. Bog daj, da bi se farani oklenili te misli! V ponedeljek so misijonarji obiskali podružnico Sv. Družine na Selah, kjer so spovedali šolske otroke in starejše ter bolehe ljudi. Ob tej priliki je bil v cerkvi tudi blagoslovljen nov križev pot, ki ga doslej cerkev še ni imela. Ljubko cerkev so ljudje za to slovesnost napolnili do zadnjega kotička. Sveti misijon so vodili frančiškani: p. Odilo, p. Ludovik in p. Silvin. Sveti misijon je zaoral globoke brazde v naše duše. Nasprotovanja pri svetem misijonu ni bilo veliko, razen od par takih ljudi, ki od njih nismo mogli kaj drugega pričakovati. Resnica pač v oči bode. Nekateri peče vest, pa si jo na ta način glušijo, da čez misijon zabavljajo. Saj to je stara pesem...

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Pred dnevi je neki posestnik iz Kuzme po tukajšnjih gostilnah popival z nekim »znanim« Sobočanom. Od obilo zaužitega alkohola sta bila oba zelo dobre volje in zaupna. Ko se je naslednjega dne omenjeni posestnik streznil, je ugotovil, da je bilanca-saldo njegovega popivanja z nepoznanim tovarišem primanjkljaj kolesa ter zneska 1500 din.

Dobrovnik. Kakor je za pust običajno, so se tudi pri nas nekateri »podjetneži« našemili v pustne maske. Saj jim ne bi nič rekli, če bi se oblekli čisto primerno. Ker pa so bili oblečeni v duhovniško in redovniško oblačilo ter s tem skrunili in

Pritlikavca s sinom velikanom. V Madridu živi že dalj časa družina pritlikavcev, ki nastopa v nekem cirkusu. Mož je visok 78, žena 76 cm. Narava pa si je dovolila šalo, da je jima dala sina velikana, ki je, čeprav šele 15 let star, že 2 m visok! Sprva nikakor ni kazalo, da se bo tako razvil, toda v svojem 10. letu je začel silovito rasti in bo rasel po mnenju zdravnikov še dalje, saj še davno ni dosegel let, ko se človeška rast konča.

Nov način borbe proti mišim. Žitne trgovine v vseh agrarnih deželah utrpijo vsako leto ogromno škodo zaradi miši, ki požrejo ogromne količine pšenice in drugih žit, nakopičenih po skladiščih. Mnogokje si v borbi proti mišim

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Bistrica je bila izropana, vendar ne požgana. Usoda izropanja je zadela tudi Limbuš, od koder je zavila Kunigunda proti Vrhovemu dolu. Kako veselo presenečenje in vzradoščenje ter zadoščenje za toliko v nekaj dneh prestanega gorja, ko si je povedal že vhod v bajno vinogradno dolinico, da se je Turčin ni dotaknil! Vrhov dol z veliko Wildenrainerjevo viničarijo ni doživel nezaželjenega obiska in je ostal z bogato trgatvijo vred nepoškodovan.

Kunigunda bi bila najrajši na vozni poti zdrknila na kolena v zahvalo Bogu in nebeški Materi božji za odvrnitev turške šibe božje. S šepetajočo molitvijo je odklenila stanovanjsko hišo. Vse je ostalo na svojem mestu, kakor je bila zapustila pred pobegom v Ruše. Ravno je hotela poklekniti pred razpelo v kotu, ko je njeno spremstvo presunljivo zakričalo na dvorišču. Odložila je zahvalno molitev in odbrzela pogledat, kaj za božjo voljo je moglo doleteti služinčad tako nepričakovano.

Na pragu se ji je nudil grozen prizor...

11

Uskoki so premetavali po tleh kričeče in braneče se ženske, njej se je pa bližal od gospodarskega poslopja vražje spačen obraz, povešenih brk, režečega se obraza in nekako radostnega pogleda. V neznancu s spakedranim licem in v bogati uniformi graničarskega stotnika je spoznala strašnega — Petra Čatoriča!

Iz Kunigundinih prsi je ušel pretresljiv krik, zavrtelo se ji je v glavi, zgrudila se je nezavestna ob pragu očetove viničarije v Vrhovem dolu pri Limbušu...

Kako dolgo je trajala od presenečenega živčnega presunka povzročena omotica, ni vedela. Komaj je odprla na postelji trudne oči, že ji je zopet prebodel srce pogled v vražji obraz bitja, katero ji je bilo najbolj zoprno in katerega se je najbolj bala pod božjim soncem. Pekenšček v kolikor toliko človeški podobi ji je skušal poljubiti roko in jo nežno pobožati po licu. Z vsemi močmi se je dvignila na postelji in jasno ji je postalo, da je po zmagoviti rešitvi iz turških rok zapadla robstvu — uskoka, kateri se je prikradel do nje kot maščevalec. Par trenutkov molččega preudarka in že je bila na nogah, izdrla je bodalo izza pasa laži-graničarja in sunila ozko ostrino v dekliška prsa. Med glasnim uskoškim nrikom se je zgrudila v naročje onemu, katerega snubitev je pred nedavnim zavrnila in odbila s pestjo ter pobegom...

Čatoričevo spremstvo je po onečaščenju pobilo Wildenrainerjeve deklet ter pripravilo udobno nosilnico, katero so skrbno pritrdili med dva močna konja.

temeljito popravljene orgle. Prijetno smo si odahnilo vsi, ko je motor mirno začel pihati v male in velike piščalke in šumeti kot studenček izpod skale. Naš motorček ima svojo celico in je pod varnim ključem, čeprav je prijatelj pevskega zboru. To vse nam je jako praktično, odliči in po prav nizki ceni napravil izdelovatelj različnih orgel in harmonijev v žalcu pri Celju. Obilno hvaležnost sporočamo gospodom duhovnikom in ljubiteljem cerkvene orgelske glasbe, ki spremlja in priporoča v ubrani pesni naše vzdihne, želje in molitve Vsemogočnemu. Za jako velike nove orgle je treba precej denarja, ker vsaka dobra in lepa umetnina je draga. Ali bi se odločila vsaka fara za take stroške takoj, ako bi se mogla rešiti krave vojne v domači župniji edino s tako odkupnino? Kako bi kaj glasovali? In kako ljubo je nam vsem, ko zaiskrijo številne lučke na lestencu, ko zažari venec električnih lučk okoli Marijine podobe in okoli farnega patrona! Slično zadovoljnost boste čutili v srcih, ako pride tudi k vam na veliki ali manjše delo g. mojster Koncilija.

Dravinjska dolina

Sv. Jernej pri Ločah. Dne 5. marca je kolovratil po fari neki brusar, baje A. F. iz Zg. Sečova pri Rogaski Slatini. Mož se je pokazal v takt luči, da mu svetujemo, naj ne pride več k nam, ker ne bo dobil nič dela. Če pa še pride, se mu zna kaj »človeškega« pripetiti. Neki se ga je navlekel, potem pa koder je šel, ljudi izzival ter preklinjal in robantil v najbolj grdih in prostaških izrazih, in to celo vprilo otrok! Vsi so se zgrazali nad takim vedenjem, otroci v šoli niso mogli dovolj povedati, kaj je vse bruhal iz sebe. Če je oženjen, potem uboga žena, ki mora živeti s takim divjakom! — je rekel marsikdo.

Spodnji kraji

Koprivnica pri Rajhenburgu. Živinski sejem se je zboljšal 3. marca in je bil dobro obiskan. Dogon živine je bil nepričakovano velik, kupčija je bila prav živahna, prodane je bilo precej živine. Živinoorejci, ako želite živino dobro prodati, pritenite jo v Koprivnico na prihodnji sejem, ki bo 13. julija. Kupci, obiščite ta dan sejem v Koprivnici, kjer boste dobro in ugodno kupili.

Posavje

Rajhenburg. V naši župniji skoro ne mine teden, da bi ta ali oni ne bil okraden, da bi tu ali tam ne bilo vlomijeno. Župnija je velika, pa se tatovi pojavljajo zdaj na tem, zdaj na drugem kraju. Zelo dobro vedo, kdo je bil klican na oržne vaje in poskušajo posebno pri takih hišah svojo srečo. Nedavno tega je neznanec pri neki posestnici, katere mož je bil odsoten, odnesel lepo število v miznici »skritih« jurjev. Ni še tudi dolgo od tega, ko je nekdo v trgu samem neki vdovi izmaknil iz nočne omarice lep zavitek za nakup vina pripravljenih bankovcev. Tudi drugih stvari se tatovi ne branijo, toda največjo piko imajo v naši župniji na denar. Ljudje so pa kljub temu še vedno tako neprevidni in drže denar doma po raznih kotih in luknjah, kjer ni le v nevarnosti pred raznimi lopovi in tatovi, marveč tudi pred

Jesenski črički so si odgovarjali z ljubko večerno pesmijo iz bogato obloženih pekrskih vinogradov, luna je pokukala v nedotaknjeni Vrhov dol, povsod naokoli grobna tišina...

Uskoška pošast v bogati graničarski preobleki je prinesla v naročju iz Wildenrainerjeve viničarije kakor mrtvo žensko truplo in ga položila leže z največjo skrbjo ter nežnostjo v med dva konja navezano nosilnico. Hladna luna je še enkrat pogledala za slovo smrtnobeli obraz Kunigunde, preden jo je pokrilo pregrinjalo in je dal izdajica in poturica Pero povelje za odhod v Limbuš, proti mariborskemu Magdalenskem predmestju ter v noč proti jugu, kamor so zatonili in se skrili roki pravice uskoki, če so zagrešili izdajstvo in druge v tistih krutih časih prepovedane zločine...

Janez Pihler preganja in pokončuje turško vojsko na umiku

Omenjeno je že bilo, da se je pred Mariborom odcepil od sultanove armade precejšen oddelek lahke konjenice, požigalcev in plenilcev. Ta svojat si je poiskala najbolj plitvo strugo Drave pri Vurbergu, kjer jo je prebredla in preplavala. Na desnem bregu Drave so roparji zagledali pred seboj obdelana polja ter z živino bogato založene velike vasi po Dravskem ter Ptujskem polju. Razkrali so se po ravnici, katera je kakor nalašč za

DOPISNIKOM IN OGLAŠEVALCEM!

Ker je v sredo praznik sv. Jožefa, je bila ta številka »Slov. gospodarja« zaključena že v ponedeljek dopoldne radi pravočasne odpreme lista na pošto. — Tudi prihodnja številka bo zaključena v ponedeljek radi praznika Marijinega Oznanjenja.

mišmi in podganami. Saj se po fari šušlja že o dveh nesrečnejših, katerima so miši in podgane uničile vse prihranke. Vseh teh nesreč bi ne bilo, če bi bili naši ljudje toliko uvidni, da bi denarja ne držali doma, temveč bi ga vložili v domačo Kmečko hranilnico in posojilnico, ki ima svoje prostore v Slomšekovem domu. Ne le, da bi bili njihov denar tu popolnoma varen, ker jamči za vloge v tej hranilnici 506 njenih članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem, in večje varnosti ne more nuditi noben drug denarni zavod, tudi obrestoval bi se jim denar po 4%. Če pa hočejo, ga lahko dvignejo vsak četrtlet ob uradnih urah. Saj tudi stare vloge izplačuje ta hranilnica do 5000 din že v celoti. Novih vlog ima sedaj že okrog pol milijona, kar je vsekakor znak, da ji ljudje zaupajo. Letos v marcu pa je razpisala še posebno nagradno tekmo v varčevanju za otroke, v kateri bo pridnim mladim varčevalcem razdelila nagrad v skupnem znesku 1000 din. Pravilnik za to tekmovanje lahko dobi vsakdo v posojilnici. V prvi in drugi skupini tekmujejo otroci, ali pa starši za nje, v tretji skupini pa lahko tekmujejo šoli odrasla mladina. Delo in stremljenje Kmečke hranilnice in posojilnice, ki hoče na eni strani zbirati odvišni domači denar in ljudi varovati pred tatovi ter jim obenem nuditi zanj lepe obresti, na drugi strani pa potrebnim domačim ljudem nuditi cenena 6% posojila, je vse hvale vredno! Zato se vsi v denarnih zadevah poslužujte poštenega domačega zavoda! Tistim, ki mislijo, da je denar v mestne zavode nalagati bolj varno in morda celo bolj »nobel«, pa povemo na uho, da se jim lahko kdaj primeri, da bodo potrebovali kakšno posojilo. Ali se bo tedaj tudi njih prošnja zanje »nobel« obnesla, pa naj premislijo sami! Mi rečemo le eno: ljudski denar ljudstvu! Kmet, delavec in naš mali človek znajo in hočejo s svojimi prihranki sami v svojih zadrugah upravljati!

Viničarski vestnik

VINIČARSKI IZPITI

Kr. banska uprava sporoča glede izpitov za viničarje naslednje:

1. Za priznanje viničarske knjižice ali za opravljanje viničarskega izpita je treba vložiti prošnjo na kr. bansko upravo in prošnjo kolkovati z banovinskim kolekom za 10 din.
2. Za priznanje viničarske knjižice mora prosilec doprinese dokaz, da je bil več kot tri leta viničar ter mora biti dokaz potrjen od občine.

lahke jezdece. Že je zakolobaril gost dim iz naselij. Zverj v človeški podobi so pobijale, kar ni bilo za na pot v sužnost zmožnega, vse drugo pa so z živino vred tirali proti Ptujju, da bi bila glavna sultanova moč takoj pri srečanju s požigalci in plenilci preskrbljena z obilno prehrano in človeškim plenom.

Ognjeni zublji po Dravskem polju so bili za Janeza Pihlerja v taboru na Ptujski gori znak in povelje, da se jim bliža prilika, ko bo lahko vsaj delno maščeval strašno opustošenje po slovenskem delu štajerske dežele. Z bliskavico je zbral okrog sebe svoj slovenski prapor in zadel na turške roparje pri Hajdini, kjer so čakali z naropanim na sultana. Janezovi dragonci so s silovitim zaletom pomendrali vse, kar se je količjak zoperstavljalo in mu ni uspel pobeg. Napad je plenilce čisto iznenadil, saj jih ni nikdo svaril pred krščansko konjenico po ravninah ob Dravi proti Ptujju.

Od Hajdine je odrzel Janez Sulejmanu naproti po gozdovih do Hoč, katere so Turki požgali s cerkvijo vred in so celo zvonove naložili ter jih peljali s seboj. Kakor hitro je ta oddelek kakih deset minut niže cerkve običal v močvirju, je bil pobit do zadnjega moža od Turčinom liki iz oblakov na hrbet padlih jezdecev. Hočki zvonovi so ostali na mestu, kjer so jih morali pustiti roparji. S posebno slovesnostjo so pozneje otete zvonove prepeljali ter jih obesili v zvonik nove cerkve; ondi pa, kjer so se Turki za božji rop pokorili s smrtjo, so pozidali v hva-

3. Za opravljanje izpita je treba doprinese dokaz, da je prosilec izpolnil 21. leto in da je bil tri leta zaposlen pri vinogradniških delih.

O tem se obveščajo vsi prizadeti s pozivom, da se čimprej prijavijo, da bodo delali izpit vsi naenkrat. Prošnjo je treba odposlati na naslov: Kr. banska uprava, oddelek III., Ljubljana.

Književnost

Dve novi knjigi za postni čas je izdala Družba sv. Mohorja: Svetega Hieronima izbrana pisma, I. del, poslovenil Dr. Fr. Ks. Lukman, 312 strani. Broš. 56 din, vez. 72 din. Pisma o trpljenju spisal Vilko Fajdiga, strani 92. Broš. 20 din, vez. 30 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobijo knjigi za 25 % ceneje. 451

Šmarnice za leto 1941. »Smisel in skrivnost trpljenja« je naslov novih šmarnic, ki jih je spisal g. Andrej Pirc. Pisane so posebno za sedanji težki čas ter so posamezna premišljevanja ponazorjena z zanimivimi zgledi. Dobijo se v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila Maribor, Ptuj, Trbovlje.

Nova knjiga znanega mariborskega topopisca g. prof. dr. Fr. Mišiča, V Mariboru je izšla v samozaložbi avtorja in v tisku Tiskarne sv. Cirila knjiga o zapadnem Pohorju in njegovem območju. Krajevne črtice te knjige v glavnem prikazujejo okraja Slovenske Konjice in Slovenj Gradec. V zvezi s temi črticami je v 12 poglavjih objavljenih 16 pesmi pohorskega pevalca Jurija Vodovnika (1791—1858) in Slomškova pesem o žičkem samostanu. Naslovna slika knjige se nanaša na Jurija Vodovnika — ob 150 letnici njegovega rojstva —: statve s starim tkalcem, koš pesmi, cikle in gosje pero. Knjiga obsega 80 strani in stane 20 din. Naroča se naravnost pri piscu: Maribor, Smetanova 34, ali pa v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila. — G. dr. Mišič se bavi že več let z življenjem in pesmimi Jurija Vodovnika. Novo knjigo toplo priporočamo.

Listnica uredništva

F. I. Sv. Benedikt v Slov. gorah. Počakajte, da boste obhajali kak pomembnejši družinski jubilej in bodo cene padle, ko bo enkrat vojne konec.

Naznanila

Sv. Marija v Pušcavi. Pred Veliko nočjo praznujemo tri romarske shode. Prvi bo na praznik sv. Jožefa, 19. marca, drugi na praznik Oznanjenja Device Marije, 25. marca, tretji pa na sopraznik Marije sedem žalosti, 4. aprila. Vse tri dni se prične spovedovanje ob 6 in bo trajalo do opoldne. Prva sv. maša s pridigo bo ob 7 po prihodu vlakov, druga bo ob 10. Romarji, lepo prilžnost imate, da opravite velikonočno spoved!

Cirkovce. Na Jožefovo po večernicah vprizori Fantovski odsek igre »Podrti križ«.

Makole. Naši člani in mladci FO priredijo na praznik sv. Jožefa telovadno akademijo z deklaracijami, veselimi in resnimi prizori. Makolčani in sosedje, pridite!

pomagajo z mačkami, na Nizozemskem pa so prišli ondodni žitni trgovci na kaj originalno idejo. Po vseh svojih skladiščih so namestili močne radijske zvočnike. V pisarni imajo nameščen gramofon, na katerem se nenehoma vrtijo plošče z mačjim mijavkanjem, ki ga prenašajo na zvočnike v skladiščih. Dosedanji poskusi so se, kot poroča nizozemski radio, zelo dobro obnesli.

Radio v vsaki jetniški celici. Za stanovce državne kaznilnice v Sacramento (Kalifornija) življenje odslej ne bo več tako enolično in mračno kakor doslej. Nova kaznilniška uprava je sklenila, da kupi radijsko sprejemno napravo. Ker bi bilo težko zediniti vse jetnike za isti program, ki bi se

Maribor. V proslavo polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. priredijo mariborski pomladki Zveze fantovskih odsekov in Zveze dekliških krožkov slavnostno telovadno akademijo, ki bo na praznik Marijinega Oznanjenja, 25. marca, ob osmih zvečer v Narodnem gledališču v Mariboru. Cene dramske. Okoliški odseki FO in DK ter Mariborčani so vljudno vabljeni k prireditvi!

Sv. Urban pri Ptuj. Dekliški krožek priredi na Marijin praznik, 25. marca, materinsko proslavo. Spored bo zelo pester, tako bo vprizorjena tudi igra »Po trnju do cvetja«. Vsi vabljeni!

Sv. Trojica v Slov. goricah. FO priredi v okviru proslave sv. Jožefa 19. marca v farnem domu lepo igro iz rimske dobe: »Mlini pod zemljo«.

St. Ilj pri Velenju. Dekliški krožek priredi na praznik Marijinega Oznanjenja materinski dan. Na sporedu je govor našim materam in lepa igra »Lurška pastirica«. Vabljeni v obilnem številu!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Dekliški krožek bo priredil na praznik, 25. marca, po večernicah v Društvenem domu materinsko proslavo s tridejansko dramo »Po trnju do cvetja« in drugimi pestrimi točkami. Vljudno vabljene zlasti matere in tudi vsi drugi.

Ptujska gora. Z zgodnjo pomladjo se Ptujska gora pripravlja na novo življenje. Na Jožefovo že imamo prvi romarski shod za najbližje sosedo, kateri so vsako leto prvi in tudi zadnji njeni pobožni obiskovalci. Vsak dan, posebno pa še v teh težkih časih se ozira verno ljudstvo vsega Ptujskega polja in Haloz proti gorski Materi božji, ki kraljuje kot mogočna zaščitnica in pomočnica v vseh potrebah v svojem starodavnem svetišču na Gori. Mnogi, ki jo od daleč opazujejo vsak dan, je še niso videli od blizu, odkar je vsa njena zunanost prenovljena in popravljena. Zato pridite, da se priporočite gorski Mariji in da vidite prenovljeno njeno svetišče!

Skale. To ti je življenje v našem farnem domu in okrog njega, ko mladina FO in DK pripravlja za »četovski dan« na Jožefovo popoldne akademijo! Pa tudi naši najmlajši iz Marijinega vrtca se ne dajo kar tako odraslim. Otroci pa namreč pripravljajo za 25. marec »materinsko proslavo« s petjem, deklamacijami in najnovejšo krasno igro Mirka Kunčiča »Triglavska roža«. To se pa splača pogledati! Zato le pridite vsi na Marijin praznik 25. marca ob treh popoldne v našo dvorano!

Gornji grad. Za praznik Marijinega Oznanjenja pripravlja naš Dekliški krožek telovadno akademijo, združeno z materinsko proslavo. Spored bo zelo pester. Oddolžite se dekletom za njihov trud in posetite akademijo v obilnem številu!

Moja ura

Moja lepa nova ura je leto dni tekla, ne da bi hitela ali zaostajala.

To me je tako navdušilo, da sem jo začel smatrati za najboljšo uro na svetu.

Nekega večera pa sem jo pozabil naviti. To me je silno razžalostilo, kakor da bi to bil znak kake nevarnosti.

Polagoma pa sem se pomiril in si mislil, da prepustim uro neizbežni usodi.

Naslednjega jutra sem zavil k prvemu urarju, da bi točno naravnal uro.

Urar vzame uro v roke, da bi jo popravil. Pri tem reče:

»Ura zaostaja za štiri minute. Uravnalca moram potisniti naprej.«

Jaz sem ga hotel zadržati in mu pojasniti, da ura teče čisto pravilno.

Vsa moja zgornost je bila brezuspešna. Urar je trdovratno vztrajal pri tem, da ura zaostaja za štiri minute in se mora uravnalec potisniti naprej.

Tako je tudi storil, dasi sem skakal okrog njega in ga prosil, naj pusti uro pri miru.

Ura je zdaj začela prehitovati, ko da je dobila silno vročino, je stopetdesetkrat zanihala na minuto.

V dveh mesecih je prehitela vse ure v mestu in je bila za dvajset dni pred njimi.

Nahajala se je že v drugi polovici novembra in je uživala zimsko veselje, druge ure pa so prišle šele do konca oktobra.

Nesem sem jo drugemu urarju, da bi jo popravil.

Urar me je vprašal, ali je že kdaj bila v popravilu.

Odgovoril sem mu, da še ni bila potrebna popravila.

Iz njegovih oči je zasijalo zlobno veselje. Hitro je odprl uro, si nataknil na oko povečevalno steklo in pogledal v ustroj ure.

Čez čas je izjavil, da mora uro očistiti, namazati in naravnati. Gotova bo čez teden dni.

Po tem popravilu je ura začela zaostajati. Jaz sem radi tega prepozno prihajal v službo, na sestanke, razgovore in — obed.

Ura je v prvih štirih dneh pretekla samo tri dni. To se je ponovilo tudi v naslednjih štirih dneh in jaz sem naenkrat ugotovil, da sem že za cele tedne zaostal za ostalim svetom.

Uro sem nesel tretjemu urarju. Ta si jo je modro ogledal od vseh strani.

»Cilinder je pokvarjen,« je nazadnje izjavil ter me zagotovil, da bo v treh dneh uro popravil.

Po tej »operaciji« je ura tekla »približno« dobro. A le dva, tri dni. Potem pa se je v njej vse zmešalo. Pol dneva je kar drvela, v drugi polovici pa je tekla tako počasi, da so jo druge ure dohitele. Tako je dan končala istočasno ko one.

Nekaj dni sem prenašal to muhavost, potem pa sem se podal z njo k četrtemu urarju.

Urar je ugotovil, da je vzmet stisnjena. V nekaj dneh jo je »popravil«.

Toda kar je ura na eni strani dobila, to je na drugi strani izgubila.

Nekaj časa je tekla, potem pa se je ustavila, nato je spet nekaj časa tekla in se spet ustavila.

Kadar je tekla, je razbijala ko kladivo. Pravi sem obložil z vato, da udarcev nisem čutil tako močno.

Odnese sem jo k urarju. Ta jo je popolnoma razdril in mi povedal, da so kazalci vsega krivi.

Uro je nato popravil.

Po popravilu je ura dobro vršila svoje delo, le enkrat na uro sta se kazalca sprijela in se skupno pomikala naprej.

Ta stvar me je nekaj časa zabavala, a ker ure nisem mogel vedno držati v roki, da bi takoj popravil kazalca, ko sta se sprijela, sem uro odnesel k urarju.

V tem urarju sem prepoznal nekega starega znanca — bivšega strojnika na parobrodu.

Mož je uro natančno pregledal in dejal:

»Ura dela s preveliko paro in je potrebna temeljitega popravila.«

Meni so že presedala ta večna popravila, za katera sem izdal že trikrat toliko denarja, kolikor je stala nova ura.

Urarju sem rekel, naj kar obdrži uro in sem odšel.

Naj si on dalje razbija z njo glavo — jaz si je ne bom ...

SMEJTE SE!

V restavraciji

Prvi natakak: »Ta gospod zmerja, da je kos pečenke premajhen.«

Drugi natakak: »Deni ga na manjši krožnik pa bo večji videti ...«

Med ljudožrci

Misijonar umirajočemu divjaku: »Ali si se pred spovedjo pomiril s svojimi neprijatelji?«

Divjak: »Nimam nobenega neprijatelja. Vse sem pojedel.«

Spomin

»Ta človek mi je zapustil trajen spomin.«

»Gotovo sta bila velika prijatelja.«

»O, ne. Nekoč sva se v gostilni stepala in takrat mi je izbil štiri zobe.«

UGANITE!

Trese se in prepeta — kupček pod seboj ima? (OHS)

Vsak bi rad postal, a nihče ni rad — kaj? (SAR)

Harmonij se proda, 8 registrov, koletnik, s premikajočo klaviaturo, 6 oktav. Cena 2500 din. Naslov v upravi. 528

GOSPODINJA,

kadar hočete biti za vašo družino poceni in dobro postreženi, kot z nogavicami, jopicami, za otroke in odrasle srajcami, hlačami, čevljički, kapcami itd. pridite k »LUNA«, Maribor samo Glavni trg 24. 524 Vse pletenine iz lastne pletarne!

oglašal iz zvočnikov, in ker je mnogo jetnikov, ki se rajši bavijo v tišini s svojimi mislimi, so zvočnike opustili, namesto tega pa so vsako celico opremili s slušalkami. Tako lahko vsak kaznjenc posluša oddajo, kadar ga je volja.

Najvišja drevesa so velikanski avstralski evkalipti, ki dosežejo višino do 155 m, mamutovci s 142 m, smrečke s 75 m. Najdebelejša drevesa pa so pravi kostanji s premerom do 20 m, platane s 15,4 m in mamutovci s 11 m.

Strelovođe so uporabljali že stari Egipčani okrog l. 1300 pred našim štetjem, čeprav še v preprosti obliki. Ob mestnih vratih so stali visoki jambori s pozlačenimi konicami, ki so imeli vlogo strelovodov.

ležen spomin kapelico, ki še danes stoji na poti od hoče cerkve k železniški postaji.

Na prodnatem Dravskem in Ptujskem polju je manjkalo Turkom zdrave in čiste vode, zato so se razkropili pred zbirališčem pred Ptujem na manjša krdela, ki so divjala na rop celo pod Pohorje ter so razdejala gradova Fram in Slivnico. Slivniške in framske požigalce je deloma pobil ter raztepel na vse strani Pihljerjev prapor.

Spomin na poraz Turčinov pri Slivnici in Framu je ohranil narod v pravljici, katera slika pred krščanskimi jezdec v Slivniško Pohorje pobeglo Turkinjo. Radi popolne izčrpanosti in onemoglosti se je zatekla v preprosto pohorsko koč, v kateri je prebivala stara kmetica. Kočarica je sprejela pomoči potrebno in ji je stregla vso noč. Zjutraj se je počutila Turkinja pokrepčano in toliko zdravo, da je sklenila nadaljevati pot. Poklicala je dobrotnico z besedami:

»Pridi k meni, bogato te bom nagradila!«

Turkinja se je povzpela na konja in je segla v žep, kakor da bi hotela potegniti iz njega cekin. Privlekla pa je dolg nož in udarila z njim rešiteljico po glavi ...

Ko je umikajoči se sultan zaznal, da ga obletava skrivnostno krščansko krdelo, katero mu neusmiljeno pokončava vse razposlane plenilce, je poslal nad Janeza velikega vezirja Ibrahima s konjenico, pehoto in lažjimi topovi. Slovenski jezdec so se pravočasno potegnili iz objemajočih jih klešč ter so se zatekli pod okrilje ptujsko-

gorskega tabora, kamor jim je sledil veliki vezir. Da bi oplasil drzneže, je pustil obstreljevati Ptujsko goro, ker se je naskočiti ni upal.

Na obstreljevanje Marijinega svetišča na Ptujski gori nas spominja tale pripovedka: Turški topovi so grmeli, krogle so se zaletavale v obzidje tabora in grozile cerkvi s porušenjem. Pri popolnoma vedrem jesenskem vremenu se je spustil nad Marijino hišo božjo tako gost in neprodiren oblak, da turški topničarji niso več videli cilja in so se morali umakniti proti Ptuj.

Turška glavna vojska se je zbrala 22. septembra pred Ptujem. Sultan se tukaj ni nič mudil, ampak je z enim oddelkom odrinil še isti dan po blatnih haloških klancih, v katerih je mnogo živali obtičalo in pocepalo, v Vinico na Hrvaško. Ostali pa, kar jih ni mahnilo pri Ptuj na drugo stran Drave, kjer so se zbirali oni turški oddelki, kateri so ropali po Slovenskih goricah, so prispeli upehani v Vinico šele drugi dan.

Kaj radi bi se bili Turki polastili Ptuja. Mesto je bilo preveč močno utrjeno, radi tega se ga niso upali lotiti, pač pa so oropali in požgali predmestje s cerkvijo sv. Ožbalta vred. Zato je vlada pozneje ukazala, naj dotičnim prebivalcem, katerim so bile hiše pogorele, odkažejo v mestu stanovanja, božja služba pa se naj s slovensko pridigo zanje opravlja v mestni župnijski cerkvi ali pa v cerkvi Vseh svetnikov.

(Dalje sledi)

V jeseni 1941

bo dobil vsak ud

Družbe sv. Mohorja

6 knjig

1. Koledar za leto 1942
2. Življenje svetnikov, 16. snopič
3. Dr. Anton Korošec, ureja dr. I. Ahčin
4. Slovenske večernice, J. Plestenjak: Bogatajevci
5. F. S. Finžgar: Gospod Hudournik
6. Fr. Erjavec: Slovenski kmet in njegovo kmetovanje

Udnina 20 din. - Doplačilo za knjigo o dr. Korošcu 10 din

Razen rednih bodo izšle za doplačilo še tele knjige:

1. Krekovi Izbrani spisi, V. zvezek, uredil dr. Vinko Brumen
2. Čarodejni nakit, pravljica Sonje Severjeve
3. Lučca nad ognjiščem, zbirka črtic Joža Likoviča
4. Demokrati, roman, slovaški spisal J. Jesensky, prevedel Viktor Smolej

Naročila sprejema vsak župni urad!

MOSTIN

Moštna esenca MOSTIN za izdelovanje prvovrstne zdrave umetne domače pijače. Cena 1 steklenici za 150 litrov 30 din, po pošti 50 din, 2 steklenici po pošti 85 din, 3 steklenice po pošti 115 din.

J A B L I N za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjeca. Zavitek za 50 litrov 30 din, po pošti 42 din, 2 zavitka po pošti 75 din.

Zaloga

Drogerija Kanc

Maribor, Slovenska ulica
in vse podeželske trgovine.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike
so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne izglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, Koroška c. 6

Za Veliko noč

Vam nudi veliko izbiro moških in otroških oblek kakor tudi moških, ženskih in otroških čevljev po najnižjih cenah edino

A. TKALEC

Maribor, Glavni trg 4

Abt. 90

**Podaljšaj
si
življenje!**

Življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabotne

ojačiti, nestalne moremo uvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in še mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva. dobiti takoj in

povsem brezplačno

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslABLJENJE spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Ako ne morete takoj pisati, tedaj si shranite ta oglas.

PANNONIA APOTERA

Budapest 72.

Postfach 83, Abt. 90

OBVESTILO

Vljudno obveščam častito duhovščino in gg. organiste, da sem preselil svojo obrt v Žalec. — Toplo se priporočam še naprej za vsa nova dela in popravila.

MELHIOR KONCILIJA
izdelovatelj orgel in harmonijev

507

ŽALEC 15

Kupujem vse industrijske in obrtniške odpadke po sledečih cenah: staro železo od din 1.50 do din 2.—, strojno litino din 2.25, baker din 15.—, medenino din 12.—, svinec din 3.50, cink din 3.50. Cunje, mešane, žakljevine proste din 3.50, krojaški odpadki do 30 din. Tekstilni odpadki: bombaž, surove niti, čiste, din 23.—, bavne bombaževe niti din 11.—, umazane niti do din 5.—, volnene jopice in nogavice do din 24.—. Odpadki od tovarna za perilo, beli, čisti do din 15.—, barvani do din 9.—, papir od aktov in tiskarn do din 1.40 za kg. Nakupovalci imajo še posebne procenete. Zahtevajte cenel! Ne poslušajte raznih prekupčevalcev po ulicah, prepričajte se osebno!

Vse te predmete prodate po najboljših cenah pri znani tvrdki **Veletrgovina s surovinami**

Telefon 2272 **SLUGA IVAN, MARIBOR** Tržaška cesta 22

MALA OZNANILA

SLUŽBE

Iščem pridnega, močnega, treznega hlapca k težkim konjem. Starost nad 40 let. Po možnosti prost vojaštine. Bezjak, tovarna olja, Fram. 464

Pekovskega vajenca, poštenega, starega 14—16 let, išče pekarna Vaupotič, Laško. 509

Majarja s tremi delovnimi močmi h goveji živini iz Slovenskih goric sprejme Henrik Sarnitz, posestnik, Sv. Lenart, Slovenske gorice. 508

Dekla z dežele, poštna, vajena vsega dela, se takoj sprejme. Rudolf Krajnc, posestnik, Vinarje, Krčevina pri Mariboru. 501

Iščem fanta, šole prostega, za pastirja. Satler, Viniška vas, Sv. Barbara, Slov. gorice. 503

Ofra sprejme Veingerl, Počehova 48, Maribor. 505

Ofra s 3—4 delavci, brez otrok, s hrano vred sprejme Fank, Pekre, Limbuš. 510

Iščem šole prostega fanta za pastirja. Jožef Magdalenc, Sv. Ilj 123, Slov. gorice. 515

Sprejemem hlapca, 17—19 letnega, na posestvo. Franc Božiček, Maribor, Meljska 9. 516

Služkinjo za vsa kmečka dela sprejme takoj Rudolf Pen, posestnik, Sv. Trojica v Slovenskih goricah. 517

Deklo sprejme Maks Damiš, Grušova 12, Sv. Marjeta ob Pesnici. 518

Iščem: poštenega, treznega fanta in pošteno dekle za vsa domača in poljska kmečka dela. Plačam 300 din mesečno; za 14 dni dva pridna moška za grabne kopat, hrana in 20 din dnevno. Kupim 2001 dobre jabolčnice. Terezija Žirovnik, Verd 12, Vrhnika. 519

Organist-cerkovnik. Razpisuje se mesto organista-cerkovnika na Ptujski gori. Prošnje s potrebnimi spričevali poslati na župnijski urad Ptuj-ska gora. 520

Viničar se sprejme takoj. Naslov v upravi. 529

Viničar s 4 delavci se takoj sprejme: Košaki 39. 526

POSESTVA

Prodam viničarijo Rošpoh 61. Izve se: Jarenin-vih 1. Jarenina. 513

Prodam majhno posestvo, 5 oralov, z mlekarno, v bližini kolodvora Orehova vas. Naslov v upravi. 523

Kupim posestvo. Ponudbe: Peternel, poštnozleže Ptuj. 522

Prodam posestvo, 6 oralov, njive in travniki, Julijana Celcer, Gradiška, Pesnica. 527

3 orale zemlje se odda v najem med oplotniško cesto in Tepanjem. Podrobnosti se zvedo pri: Tomažič, Pobrežje, p. Slov. Konjice. 525

RAZNO:

Odpadne cunj, papirja, vsakovrstne, kupujem po najvišji dnevni ceni. B. Železnik, Maribor-Pobrežje, Cankarjeva 16, in nakupovalnici Maribor, Kopališka 28, ter vogal Ptuj-ske-Tržaške (hiša Gustinčič). Telefon 27-43. 506

Predpasnike, otroške obleke, gotove ali po naročilu, otroške in ženske nogavice, jopice, kravate, navadne delavske bluze, gumbe vseh vrst, lastna predtiskarija v novi trgovini »Lia«, Aleksandrova cesta 19. 511

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA
V JUGOSLAVIJI!

ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJ-
NOVEJŠI CENIK IN VZORCE

Sternecki
CELJE 21

Mnogo denarja si prihranite, ako prinesete v popravilo vaše klobuke, kateri bodo zopet kot novi. Vsa popravila se sprejemajo od 10 din naprej. Kupujem veritje in zajče kože kakor tudi ovčjo volno. Se priporoča Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 407

Jablus-Jabolčnik. Jablus je snov, iz katere napravite izvrsten in zelo okusen jabolčnik ali hrškovec brez vsakega pravega sadjevca. S poštnino stane 50 litrov 48.50 din, 100 litrov 79.50, 300 litrov 216 din. Za uspeh jamči nad tisoč pohvalnih dopisov. Glavno zastopstvo: Renier, Podčetrtek. 521

Priporoča se Kupčičeva drevsnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Pozor! Vsakovrstne rabljene stroje, orodje in železne, litinske ter druge kovinske predmete, cunj, papir, gumij in steklovino, kupuje po najvišjih dnevnih cenah trdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Kocija ul. št. 14. Telefon 21-30. Podružnica vogal Ptuj-ske in Tržaške ceste. Telefon 24-94. 304

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, svinjsko dlako, arovco, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska 15. 11

Težek voz prodam. Dogoš 12, Maribor. 514

Dober gepl na štango z mlatilnico prodal Kuko-vec, Trgovišče, Velika Nedelja. 512

SPOMLADANSKI IN LETNI OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarn, dobro uporabni in brez napake: paket Serija M 10—12 m kretona ali delaina za obelke, druka za predpasnike in svila za bluzo 200 din. — Paket Serija H 10 do 12 m oxforda, popelina in svile za srajce H—1 220 din; samo popelina in svile enake mere H—2 280 din. — Paket Kosmos D 10—12 metrov delaina in svilo za obleko in dečlo in druk ali svila za predpasnik 240 din. — Paket Serija T 4 m volnenega blaga, dokler traja zaloga za staro ceno: T—1 130 din, T—2 160 din, T—3 180 din, T—4 200 din. — Paket Serija Z 3 m štofa za moško obleko ali kostum Z—1 250 din, Z—2 300 din, Z—3 360 din, Z—4 400 din, Z—5 gladko sukno v rjavi ali modri barvi 450 din, nadalje za veliko noč specialni paket, rižasti, modri ali črni kamgarn Z—6 500 din, Z—7 600 din. — Cela podloga za obleko A—180, B—210 din. — Neodgovarjajoče zamenjam, pri dveh ali več paketih primeren popust. Ker se cene blagu dnevno zvišujejo, priporočamo takojšnje naročilo. Vzorcev ne razpošiljamo, ker se isti stalno menjajo. Razpošiljalnica Kosmos, Maribor, Razlagova 24, II. nadstropje.

**LJUDSKA
POSODILNICA**

V CELJU

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno
odpoved pa po 5%. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

RAZNO:

Jablane in breskve osebno še dobite pri Dolinšek, Crešnjevec pri Selnici ob Dravi. 459

Kmetice! Najbolje zamenja repico (ripe), bučnice in druga oljnata semena za dobro olje Tovarna olja, Maribor, Taborska ulica (pri mostu). 467

Škopilnice za trsje, sistem Jessernigg, vse posamezne dele za škopilnice, škopilnice za sadno drevje, bambusove cevi, gumene cevi, vse poljedelsko orodje, vodovodne žage in cirkularke, pumpe vseh vrst, vidre ali ovne za napeljavo vode na hribe, vodovodne cevi in vso drugo železnino dobite v najboljši kakovosti v trgovini z železnino Alfonz Meuz, Maribor, nasproti frančiškanske cerkve. 469

Mošna esenca za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena 1 steklenici za 150 litrov 25 din, po pošti 39 din, 2 steklenici po pošti 68 din, 3 steklenice 95 din. Prazne steklenice odkupimo! Pečar Ivan, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11

Vodne turbine, venecijanke, mline, transmisije itd. izdeluje najceneje Strojno podjetje Ing. Borštnar, Ljubljana, Sv. Jerneja c. 18. 334

Cepljeno trsje in korenjake prodaja Turin, Modraže, p. Studenice pri Poljčanah. 358

Veverice, dihurje, lisice, kune, zajce in vse ostale vrste kože divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 1777

Češplje in slive, breskve, češnje v najboljših sortah še dobite pri Dolinšku v Kamnici pri Mariboru. 460

Birma se bliža!

Kupite pravočasno obleke za svoje birmance in birmanke! Lahko in dobro boste izbrali in po najnižjih cenah kupili v trgovini 395

»OSTANKI« I. MACUN

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 8.

Ali verjamete, da prodajamo crep de chin svilo v vseh barvah še po 19 din? — Prepričajte se!

Centrala: Maribor
v lastni palači na oglu
Gosposke in Slovenske ulice

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vse te vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej
Južnoštajerska hranilnica

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje sebe, svoje in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice

GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

92

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-